

„Vienybė Lietuvių“
 Išleista kas trečiadienį
 Brooklyn, N. Y.
 Prenumerata metams:
 Suvienuose Valstijose ir
 Kanadoje \$2.00.
 Europoje ir kitur \$2.50
 Prenumerata mokama iš vir-
 šaus. Prenumeratos metas
 skaitosi nuo laiko užsirašymo,
 ne nuo Naujo Mėjo.
 Apgarsinimų prekių klaus-
 kite laišku.
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS,
 120-124 Grand st.
 Brooklyn, N. Y.

WIENYBĖ LIETUVŲNIKŲ

THE LITHUANIAN WEEKLY
„Vienybė Lietuvių“
 Published every Wednesday
 Brooklyn, New York.
 Yearly subscription rates:
 In the United States and
 Canada \$2.00
 To Foreign Countries \$2.50
 Advertising rates on applica-
 tion.
 Address all communications
 to publishers:
J. J. PAUKŠTIS K. BRAZYS
 120-124 Grand st.
 Brooklyn, N. Y.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 1. Brooklyn, N. Y., 1 d. Sausio (January) 1908. m. Metai XXIII.
 ENTERED AT THE BROOKLYN, N. Y., POST-OFFICE AS SECOND-CLASS MAIL MATTER

Su naujais metais.

Nė vienas metlaikis, nė viena didžiausia valstybinė ar religiška šventė neatneša su savim į žmonių gyvenimą tiek džiaugsmo, tiek judėjimo, tiek kokio tai saldaus vidurinio kutenimo, kaip nauji metai. Su žodžiais — „Nauji Metai“, dvelkтели kiekvieno žmogaus omenėje nesuskaityti mirijadai įvairiausių minčių, šmėstelė pergyventųjų metų juodos ir šviesios dienos, zybteli kokios tai dar nežinomos lukstys. Kaip atskirų žmonių, taip ir abelnai visos žmonijos jau smai, naujų metų sulaukus paleidžia ant trumpo laiko valion zaisti savo svajones ir fantazijas. Žodis „nauja“, mat budina prijaunimą, kad viskas nauja, tai ne sena. Senas buvo aegeras, naujas bus kitoks, taigi gal ir geresnis.

Vienok — tai tik jausmai. Iš tikrųjų g. tai ne „Naujų Metų“ diena skiriasi kuomi nors nuo pragyventų paprastų dienų, negi ateinantieji metai turi kokią naują galybę žmonių šviesias lukstis išpildyti. Nauji metai yra tiktai laiko mastui vardas. Tuomi mastu matuojasi laikas, o ne žmonių ateitis. Žmonių ateitis ne nuo metų keitimosi gerinasi, bet nuo pačių žmonių darbštumo, nuo pažinėjimo pirmyn.

Nauji metai yra tečiaus priimta laikyt už svarbų laikmetį. Ne dėl svajonių ir lukuriavimų, kad jie atgabes mums laimę, bet dėl apsisotjimo ant vietos ir atsižvelgimo atgal. Žmonija, yra didelė draugija. Milijonai žmonių yra jos sąnariai. Visoje draugijoje yra nesuskaitoma daugybė mažesnių draugijų: tautų, genčių, politišku partijų, religijų, liežuvių, padermių, luomų, etc. etc. etc. Prigimties įstatymai varo tą draugijų draugiją, visą žmoniją, pirmyn. Ir ot tai atėjus naujiems metams, gerai padaro draugija, jeigu atsigrižta ir žvilgteli į savo praeitą gyvenimo kelią, padaro peržvalgą praėjusio laiko darbų, savo pačios kritika; suveda apy-kaitas savo žingsnių nužengtų pirmyn, pasižiūri į savo pasekmes ir klaidas. Jeigu per daug klaidų padaryta, tai pasibriežia naują programą, idant ateitėje tų klaidų išvengt. Jeigu per mažai nužengta pirmyn, sujieško naujus budus, idant ateinančiuose metuose užžengt progresą linkon sparčiau ir nužengt toliau.

Akise pirmėivių žmonių

nauji metai yra palarymas „sauzinės rokundos“, yra pasižiurėjimas į laiko veidrodį. Praejušieji metai yra žmonijos veidrodis; ateinantieji — yra pati žmonija ir jos darbai... —

Mēs, amerikiečiai lietuviai, irgi esame nemaža draugijos dalis. Sunkios gyvenimo sąlygos susiautė Amerikon nemažą burelį mūsų vientaučių. Šiandien mūsų vidutiniškas čionai skaičius siekia į 400-500 tukstančių. Ir mums reikia pasižiūrēt į praeitus metus, į laiko veidrodį, ir pamatyt, kiek mēs nužengem pirmyn, kaip mēs išrodome ir kur stovime.

* * *

Kur mēs stovime?.. Kas gales sąmoningai ant to atsakyt!

Jeigu paimsime skaičių Amerikoje esančių lietuvių — tegul sakysim tik 400.000, ir sulyginsim su skaičium einančių Amerikoje lietuviškų laikraščių, tai pamatysim, kad apšvietime pakilom ne augšt i Turime laikraščių: progresyviški: „Lietuva“, „Vienybė Lietuvių“, „Kova“, „Keleivis“, „Darbininkų Viltis“, „Amerikos Lietuvis“, tikėjimiškai-bespalviniai: „Katalikas“, „Saulė“, tikėjimiški: „Tiesos Draugas“ (liet. liuterionų), atgaleiviškai-tikėjimiški: „Žvaigždė“, vidutiniškai-satiriškas: „Dilgėlės“.

Buvo matyties šiemet pasirodžius dar šiuos laikraščius: tikėjimiškai-bespalviniai: „Spindulys“, skystos satiros laisvamaniški: „Kapsas“.

tolstojizmo skelbėja „Svieta ateitis“.

Valparaiso studentų ektografuotas laiškelis „Jaunimo sapnai“.

Tie visi, trumpą laiką eję, vėl nebesapirodo.

Jeigu neklytum, turime šiandien Amerikoje gyvuojančių lietuviškų laikraščių — dešimtį.

Dešimts laikraščių ant 400.000 lietuvių, — padalinus, išpuola ant kiekvieno laikraščio po 40.000 (keturias dešimtis tukstančių) lietuvių.

Koks tai mažai laikraščių skaičius ant tieko lietuvių!

Vienok, štai ką pamatysime toliaus.

Mūsų laikraščiai užsiliko ne iš skaitytojų... Leidejai susijieško leidimui šaltinius iš kur kitur: spandos darbus pašaliniam atlikdami, knygas pardavodami, įkurdami prie savo administracijos „bankus“,

laivakorėjų biurus, ir kitokias pinigines pramones. Skaitytojų mūsų laikraščiai turi pasibaisėtina mažai: dauguma džiaugiasi surinkusi nuo 2000 iki 3000 nuolatinių prenumeratorių (išimant gal „Lietuva“, kuriai sekasi biskį geriau); kitiems gi apie „tukstančius“ ir svajot netenka... —

Mums reikia atrast kokį nors pamatą, ant kurio atsiestoje, galėtume nors paviršium dažinot, kiek mūsų žmonių skaito laikraščius. Prieiskim net tokį kompromisą, kad kiekvienas iš esančių dešimties laikraščių turi po 3000 skaitytojų. Dešimts po 3000 — 30.000. Atėmus 30.000 iš 400.000, lieka 370.000.

370.000 lietuvių Amerikoje neskaityti jokio lietuviško laikraščio! Arba: padalinkim savo viengėčius ant 13-kos dalių. Iš tų viena trylikta skaito, kitos dvylika dalių neskaityti jokio liet. laikraščio!...

Pasižiūrėję į veidrodį, matome, kad šita pusė mūsų veido yra tamsi pasibaisėtina juoda. Gerbisme savo tautą, mylime savo žmones, bet pletma turime nusitrint.

Štai ką ateinančiuose metuose mums gyvenimas liepia daryt — liepia ateit laikraščiams prie savo žmonių, o žmonėms prie laikraščių. Netik laikraštinkų, bet ir kiekvieno lietuvi pareiga platint visuomenėje gerus laikraščius. Uždavinys svarbus, nes jis veda į progresą dideliais žingsniais... —

Toliaus. Organizacijos yra antra tautų stotis progreso kelionėje. Pažvelgkim, ar didelė yra ta stotis pas mus.

Turime šiekias organizacijas:

1) „Amerikos Lietuvių Susivienijimas“, — tautiškai-susiselpiamoji, vidutiniškai progresyviška draugija, turi netoli 8.000 sąnarių.

2) „Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Susivienijimas“, — tautiškai-susiselpiamoji, atgaleivine draugija; sąnarių (tikrai nežinia), vidutiniškai imant bus apie 5.000.

3) „Sandora Lietuvių Katalikų Amerikoje“, tautiškai-susiselpiamoji, atgaleivine draugija. Sąnarių gal turi kokį 1.000.

4) „Tėvynės Mylėtojų Draugystė“, — tautiškai-literatiška, progresyviška draugija. Sąnarių apie 1500.

5) „Lietuvių Socialistu Sąjunga Amerikoje“, — progresyviška, politiška-ekonomiška draugija, netoli 2.000 sąnarių.

6) „Aušros Draugystė“ — progresyviška draugijėlė, turinti kiltą uždavinį — šelpt neturtingus moksleivius. Sąnarių visai nedaug, gal koks šimtas.

7) „Motinėle“, — kunigų sumanyta ir beveik jų tik palai koma draugijėlė, su tikslu šelpti taip jau mokslan einančią, ypatingai klerikalų abazan šliejančiąsą jaunuomenę. Jos sąnarių gal dar mažiau, negu „Aušros“. Duokim ir jai kreditą ant 100.

Toliaus eina liokališkos susiselpiamosios draugijėlės, arba, kaip čia jas vadina, „pašalpinės draugystės; Lietuvių darbininkų unijos, politiški klubai, parapijos ir tt. Ne turint mums čionai tokių draugijų nors paviršutinės statistikos, sunku apie jas ką nors galutino ir pasakyt. Aplezdam jias, pereiname prie viršuje išrokuotų 7-nių organizacijų, kaip tarinčių visą mūsų tautos gyvenime reikšmę.

Sudėję paviršutinės viršų minėtų organizacijų spēkas, randame, kad Amerikos lietuvių priklausę į organizacijas apie 17.700.

Dabar Amerikoje yra lietuvių apie 400.000. Priklauso į organizacijas apie 17.700. Išimt 17.700 iš 400.000, lieka 382.300.

Tris šimtai, aštuonios dešimtys du tukstančiai ir tris šimtai Amerikos lietuvių nepriklauso į jokią tautišką organizaciją!

Padalinkim Amerikos lietuvių į 23 dalis, ir rasime, kad 22 dalys nepriklauso į jokią tautišką organizaciją!..

Organizacijos pas mus dar silpniau stovi, negu laikraščių skaitymas. Tie du didžiausi gyvenimo veikėjai pas mus dar vystyklusose tebekrata. Neapmatomi dirvonai gali prieš mus ir laukia ateinančių darbininkų. Apšvietos ir susivienijimų darbas pas mus dar tik pradėtas. Ant vieno žmogaus skaitančio lietuviškų laikraščius, trylika visai jų neskaityti. Ant vieno priklausančio prie kokios nors tautiškos organizacijos, dvidešimts penki niekur nepriklauso!

Štai ką mums rodo praėjusieji metai, ir prie ko šaukia ateinantieji. Prie darbo, prie darbo, nes draugijos progresui labai daug jau esame išiskolinę!

* * *

Peržvelgus du svarbiausius mūsų gyvenimo faktorius, — butent laikraštijos ir organi-

zacijų padėjimą, — mums tuo tarpu mažai kas bepalieka pasakyt. Negalima vienok praeiti nepaminėjus dar tų džiaugsmingų aj sireiškimų; tas šiek-tiek nublaivo nuo mūsų padangės tamsius rucus, kuriuos paliekame užpakaly 1907 metams.

Revoliucijos judėjimas Rusijoje, kaip žinome, pajudino iš šaknų visą senąją Lietuvą. Gimė baisi kova už politišką laisvę ir demokratijos principus. Tos dvi metinės kovos atbalsiai pasiekė ir Amerikos lietuvius. Pradėjo atsilankyt į šią pusę Atlancio išsilavinę Lietuvos revolucijonieriai ir savo prakalbose, ragindami paremt laisvės judėjimą tėvynėje, užkludė daugelį dar pas nepaliestų klausimų. Inešė mūsų gyvenimam naują spēką, žadinančią prie darbo. Nauja dvasė rado atbalsį vietinėje liet. darbininkų minioje. Šiandien perdem visą Ameriką, lietuviškai stropiai rengia viešas prakalbas, daro diskusijas, skaito prelekcijas, platina progresyviškus laikraščius. Prakalbos pas mus šiais metais turi jau kitą pobūdį, negu buvo treji metai atgal. Tada buvo kalbėta, kaip bažnyčias šgriant; šiandien kalbama, kaip permaintyt negerą tvarką, su kuriaja sykiu persimainys visos žmonijos busena, sykiu nupuls ir atgaleivine kunigijos įtekmė. Žmonių apšvietimas dabar pas mus eina labiau ant racionališkų pamatų ir pertai net kunigijos įtekmė kur kas sparčiau ir nesulaikoma pradeda pult žemyn.

Tai vienas.

Toliaus, vienur-kitur pradeda tvertis lietuvių pramoninkų korporacijos, kurios ne tiek visuomenėi suteikia materiališką naudą, kiek padaro tautos gyvenime apsireiškimą, su kuriuomi visgi reikia skaitytis.

Naujojoj Anglijoj apsireiške kooperacijų (vartotojų draugijų) judėjimas. Nedaug da tas atsizymėjo, bet jau patper save patraukia visuomenės atydą savo uždavinių kiltumu.

Šen-ten pradedama įkurti progresyviškus knygynėlius ir skaityklas. Tas apsireiškimas reikia kuolabiau išplėtot.

Kelete vietų bandoma įsteigt progresyviškas vakarines mokyklėles. Tie apšvietos ir savitarpinio lavinimosi žiedinė liai šaukte šaukia į visuomenę smarkesnio pakurstymo.

Butume neteisingi savo peržvalgoje, jeigu pralenktume nepaminėję lietuviškų para-

pijų padėjimą. Bet apie jas, kaipo atsizymiučias mūsų gyvenime įstaigas, nedaug yra ką pasakyt. Mūsų parapijos daug mažesnę turi vertę, negu pas amerikonus arba Latvijoje pas protestonus. Čia ir ten kunigai ir pastoriai, nors uoliai platina religiją, bet neapleidžia visiškai ir apšvietos platinimo. Pas mus kunigai apšvietą visai iš savo programos išmetė; parapijose darbas susideda iš trijų skyrių: religijos platinimo, mokinimo nuolankumo Rymo kurijai ir... pinigų surinkimo. Žmonės, nors ir iš tamsiųjų klodų į mūsų parapijas įeina, nerzdam i išrišimo gyvenimo klausimų, instinktyviškai pradeda nuo religijos atšalt. Štai kame pas mus priezastis atsiradimui įvairios rūšies „bedievių“. Kunigai to nemato ir jie pasikakina keikimais bedievių ir socialistų. Ir nuo to parapijos da labian menksta — materiališka ir doriška. Bent matosi, kad neauga. Prisdėjus juodašimtiškai „Žvaigždės“ taktikai, jos visai nupuls.

* * *

Toksai trumpas atsižvelgimas į mūsų perėitų metų stovėnę suteikia mums nors menką supratimą, kur mēs stovime, ko dar mums labiausia ir visupirmu reikia jieškot, kokią dalį iš mūsų tautiškojo judėjimo ateinančiuose metuose karštai insime stumt pirmyn, kokį mums reikia užsibrėžti ateities darbų programą.

Visi matomi ir nematomi svietai remiasi ant krutėjimo įstatymų. Krutėkim tat ir mēs.

APIE LIETUVIŲ LAIKRAŠTININKŲ SUSIVAŽIAVIMĄ.

Apie lietuvių laikraštijos betvarkę rašo „Vilties“ (Vilniškės) 22-ame num. Poškėčių Antanas ir jis sumano visiems laikraščiu leidejams-redaktoriams padaryti jų viešą susivaziavimą, — jis malonėtu, kad susivaziuotų laikraštijos atstovai netik iš Didžiosios Lietuvos, bet ir iš Prusų ir net iš Amerikos. Susivaziavimo tikslas, p. P. A. nuomone, būtų — išdirbti atsakančių lietuvių laikraštijos programą. Susivaziavimui teritorijos nepažymėta, bet reikia manyt, kad sumanytojas turi ant mėsės Didžiąją Lietuvą. — Pamatinė mintis, nevisai teisinga linkui Lietuvoje einančiųjų laikraščių — plėtojanties lian-

11 1759

dies luomų reikalams, ten laikraščiai išsidirbo politiškus programas ir juos gina. Teip: tautiškas judėjimas ir pervas minis progresas randa užturi mą dabartinėse „Vilniaus Žiniose“, tautiškosios demokratijos pamatus ir valstiečių-ukininkų interesus saugo „Lietuvos Ukininkas“, bežemių ir mažžemių reikalus gina „Zarija“, valdžios politiką beveik ištiesai palaiko „Saltinis“, „Nedėl. Skaitymai“ ir „Draugija“. Tos keturios sriovės kassykis aiškiau viešame Lietuvos gyvenime išsiverčia. Negalima to pavadint betvarke. Jeigu ir teip būtų, tai ne laikraštinių ku susivaziavimai tą betvarke panaikys, bet pats tolesnis Lietuvos gyvenimas, pasiluosavęs nuo slėgimo iš viršaus — caro valdžios ir jos piliorių dvarininkų. Visa liaudis niekuomet nepasiganėdys laikraštijos išdirbtu „suvienijimo“ programu, — tokia politika, kokią dabar, paveizdan, užsidavė „Viltis“. Luomų ir ypatingai kliasų judėjimas yra matuojamas ne laikraštijos norais, bet pačiu gyvenimu. Susivaziavimai būtų reikalingi ne tiktai leidėjų redaktorių, bet ir abelnai publicistų; vienok jų susitarimai nesiektų toliaus, kaip išdirbimu paviršutinio programo kovai prieš valdžią ir už Lietuvos savyvaldą. Neprisidėję prie tokio programo laikraščiai, būtų skaitomi lygiais liaudies priešais, kaip valdžios palaikytojais. Ir gal iš to būtų tokia nauda, kad caro valdžios politikai patarnaujantieji laikraščiai turėtų ilgainiui nupult. Nežinant, ant kiek Lietuvos inteligentija ir partijų vadovai (tikrieji laikraštijos paturetojai) turi to „suvienijamojo“ cemento, sunku spręst, ar galimi yra net tokie susitarimai. Jeigu jie ir galimi, tai vienok prie jų nereikalingi kviest nė Prusų nė Amerikos laikraštijos atstovai, — nes tokį programą vistiek tegalės vykinti tik vienos Didžiosios Lietuvos laikraštija. Prusų lietuviai ir amerikiečiai niekuom prie to negali prisidėti; jie galės tik mažiau ar daugiau palaikyt Lietuvos laikraštijos nuomones... perspauzdinimais straipsnių ar zinių iš vieno ar kito laikraščio, kaip iki šiolai (Amerikoje) buvo daroma.

Amerikoje teipat, jau kelis sykius buvo sumanimai padaryt tokius laikraštinių susivaziavimus. Bet čionai kitokios priezastis tuos sumanimus pagimdė. Vyriausia — susitart, kokius straipsnius ar korespondencijas galima į laikraščius, neperžengiant etikos, talpint; kokius apskelbimus priimt. Susivaziavus gal būtų susiradę ir daugenis laikraštijos reikalų apsvarstyt. Vienok abejotina, begu būtų užsiimta politika; jeigu teip, tai daugiausia būtų šnekėta apie vietinę, Amerikos politiką, su kuriaja mes kasdiena turime susidurt. Lietuvos politikoje mes butume praktiškai pasilikę tokiais pat pasyvaisiais žiūrtojais, arba atkartotojais to viso, kas tenai laikraščiuose rašoma, kaip ir iki šiolai. — Apsvarstymai korespondencijų talpinimo ir apskelbimų priiminėjimo, Europos lietu-

viamis išrodys menku pamatu daryti susivaziavimus. Bet pas mus tai lošia nemenką rolę. Beje, čionai nėra ir vietos apie tą įsileist.

Vienok ir tai Amerikos laikraščiai ikišiolai dar nesuranda tvirtų atramų laikraštinių ku susivaziavimo įvykinimui. Ką jau besakyt apie siuntimus atstovų Europon! Jeigu Lietuvos laikraščiai ir prielankiai atsilieptų p. Poškėčių Antanomanimui; jeigu ten toks susivaziavimas ir įsikunytų, tai vargiai bent vienas Amerikos liet. laikraščių leidėjas ar redaktorius galės ir norės ten nuvažiuot. Nors tai būtų naudinga, bet netiek, kiek mums yra reikalinga.

Kada nors, rasi ir neužilgo, mums prisieis padaryt laikraščių leidėjų ir redaktorių susivaziavimas. Mums svarbu laikraštiją pakelt nors ant tokios lygumos, kuri jau Lietuvoje turima ir kuri ten skaitoma tiktai paviršutiniu klausimu. Bet toks susivaziavimas atsibus ne kur kitur, tik Amerikoje. Mums ir programo reikio kitokio, pritaikinto prie vietinių sąlygų, kurios nuo Lietuvos sąlygų skiriasi tiekuo, kiek mums skiria nuo tėvynės Atlancio Didžjuris.

Tikri ir netikrieji vagys.

(Užbaiga).

— Nesvetimoteriauk! — Vargšui žmogeliui net juokas paima: kada gi aš svetimoteriausiu, kad neturiu laiko: vos viena vargšė pačiukė galiu išmaitint, kur jau apie sugulovių užlaikymą?.. O ve kas svetimoteriauja: seniai žinoma, kad karaliai laikosi po kelias, teip vadinamas „morganiškas“ pačias. Apie jas visi viešai žino ir nesikoktėja. Dievo prisakymai nepasiekia angštų žmonių ausis... Štai anadien laikraščiai pranešė, kad Belgijos karalius Leopoldas važinėjas kas antrą dieną Paryžiun, kur užlaiko puikiame palociuje „morganišką“ pačią ir nuo jos prigimusiama vaikui jau paskyrė iš 30.000 dolerių fondą, nors jo šeimyniški giminaičių perlai tapė ant licitacijos parduoti. Sugulovių užlaikyme neatsilieka nė gajos generolų, valdininkų, ponų, kapitalistų. Jie turi kuom užlaikyt: žmogeliai išsunkia iš savo prakaito dolerius, rublius, dukatus, markius, florinus, karunas. Kur jau vargšui žmogeliui su jais susilygint: jis neturi duonos ir vienai pačiai!... „Nesvetimoteriauk“, — o šventų misijų pasiuntiniai Aprikoje mokina kareiviams nusilenkt, o kareiviai — išbandu visų laukinių moterystę!... „Nesvetimoteriauk“, o Italijoje dar šiomet atrado vienuolynuose... paleistuvių įstaigas; vienas iš tų vienuolynų kunigėlis dar net Amerikon paspruko nuo valdžios, o kitus areštavojo už teip uolų pildymą Dievo prisakymo „Nesvetimoteriauk“. Kuri gi ir klebonija nuo tos garbės išsisukė. Bažnyčioje griausmus meto vargdieniams: „nesvetimoteriauk“, o čia už kelių žingsnių, klebonijoje kas dedasi, tai padori jaunuome-

nė nedrįsta girdėti tų kalbų neparaudusi iš gėdos!...

— Nevogk! — Kiek apvaigia diena iš dienos vargdienius ponai ir fabrikantai, bankai ir visoki piniguočiai! Bet ne jiems tai kunigai grumena Dievo amžinomis ugnimis. Ne, tai tiems, kurie apvogti; tai tiems, kurie bado spūriami krengeļi pastveria iš krautuves.

— Nekalbėk neteisiai! — Gana girdė žmogelis tokių privadžiojimų. Jis nieko nekalba neteisiai. Jeigu jis Dievui ir žmonėms skundžiasi, kad jį skriaudžia, tai jis nemeluoja. Yra tai šventa tiesa. Bet kiteip tą matoma bažnyčioje. Jeigu kas kalba, kad gyvent negerai, kad šis draugijos surėdymas yra netikęs, tai kunigas tuo tą apskelbs anarkistu, Dievo priešū, žmogūdžiu ir nedoriausiu latru. Neįjieskaut tokių pavyzdžių pas svetimtaučius, argi Amerikos lietuviai nepamena tokių atsitikimų Pittsburgu, ElizaBethu, Chicagoje, Philadelphijoje ir kitur, kur kunigai viešai apmelavo ir įdavė valdžiai visai nekaltus žmones, sakydami, kad jie anarkistai. Žmonės reikalavo išduot parapijų apyskaitas, tai juos pavadino anarkistais! Nežiūrėjo ant to, kad Amerikos valdžia anarkistus mirčia baudžia... „Nekalbėk neteisiai“. Bet kas daugiau kalba neteisiai?..

— Negeisk moteries artimotavo. — Vergijos laiknose, kada vergas apsivezdavo, tai ponas pasiimdavo jaunavedę ant „pirmos nakties“. Buvo tai galingas įstatymas. Patį kunigai turėjo vergus ir iš sakyklų liepdavo tokiam „geidimui“ nesipriešint. Vargdienis negeidžia svetimoteries, jis nori tik savąją pridė ranciai užlaikyt, ir nori, kad nors jos neatimtų ir neištvirtintų pabikuose ir kitur, kur ant moterių ir mergelių dorybės visokie veltėdžiai tyko.

— Negeisk jaučio, nė asilo... — šiandien vargdienis netik nebeturi jaučių, ar asilų, bet nuo jo baigia vilkt marškinius bei verst jį patį į jautį ir asilą. Kas-kas, o šis Dievo prisakymas seniai vargdieniui nebetinka.

Apmislinę tą viską žmogelis, jis mato, kad Dievo prisakymai yra geri. Bet kas gi juos pildo? Juos pildo kanuolės, durtuvai ir gzdinimai posmertine ugnimi. Galinga klasa visus Dievo prisakymus išaiškino ant savo naudos. Dievo priesakai glamonėja žvilgančius aukse ir šlamučius šilkuose, o slogina suvargusius ir nusilpnėjusius... Skaitytojau: ar tau dabar aišku, katrie yra tikri, o katrie netikri vagys?

Darbininke, atsibusk ir pradėk jieskoti sau lygių tiesų, kurias gamta visiems lygiai suteikė. Nebuk prilyginamas atleisk už tokį išsireikškimą — pereklei vištai, kuri įsiperėjusi tupi ant tuščios guštos, ar ant sakais prileisto kiaušinio, manydama, ką nors pagimdyt; tupi, iki gyvastę užbaigia. — Nebaigkime savo gyvasties ant fanatizmo guštos, nes nieko neišperesime. Tegul jį peri-

kunigas. Męs jieskokime gyvybės mokse ir apšvietoje; skaitykime naudingus raštus, lankykinės į gerus viešus susirinkimus, o pamatysime šviesos spindulėļi, kuris parodys mums kelią prie mūsų išganimo.

B. Salavcičkas

Isz „Lietuvos Socijaldemokratu Partijos“ susivaziavimo.

Sekdami pažadą, perspauzdiname kaikurius svarbesnius punktus iš LSDP. VII susivaziavimo nutarimų.

Susivaziavimas atsibuvo rugpiučio mėnesy, 1907 m., ir pavadintas „jungtiniu“, matomai dėl tos priezasties, kad dabar buvo sukviestas dviejų Lietuvoje ikišiolai žinomų, vienodo tikslo partijų „Lietuvos Socijaldemokratu Partijos“ ir „Socijaldemokratu Partijos Lietuvoje“, kurių susiliejimas dabar galutinai tapė susivaziavime patvirtintas. Dabar socijaldemokratu partija Lietuvoje bus žinoma tik viena ir vadinsis „Lietuvos Socijaldemokratu Partija.“ Ji veiks Vilniaus, Kauno, Suvalkų gubernijose ir Baltstogės, Bielsko ir Liet. Brastos pavietuose (Gardino gub.).

LSDP. PROGRAMAS.

Susivaziavimas pripažindamas:

1) kad politiškoji ir tautiškoji Lietuvos laisvė tuomet tegali būti pilnai pasiekta, kai rusų valstybėje bendromis visų proletarų jėgomis bus iškovota demokratiškoji respublika;

2) kad Lietuva yra kraštas, kuris skiriasi nuo kitų rusų valstybės šalių ne tik savo kultura, bet ir gana didėlemis ekonominio gyvenimo ypatybėmis;

3) kad tokios Lietuvoje, o kartu ir kituose valstybės kraštuose ypatybės reikalauja mūsų kraštui ypatingų visuomenės ir politikos įstaigų;

nutaria: LSDP. savo politiškuoju programu stato: demokratišką respubliką ir politiškąją Lietuvos autonomiją.

Paaiškinimas. Autonomiškajam Lietuvus seimui turi but pavesti šie reikalai:

1. Kulturos reikalai.
2. Žemės dalykai.
3. Krašto ukis ir krašto rėdymas.
4. Mokesčiai krašto reikalams.
5. Teismai.
6. Milicija.

ŽEMES KLAUSIMAS.

Pripažindamas:

1) kad žemės klausimą rišant svarbiausiu socijaldemokratų siekiu privalo buti: panaikinti kaime visas feodalų galdynės liekanas ir sutverti tokias žemės naudojimo sąlygas, kurios leistų kuo geriausia plėtoties žemdirbystėje kapitalistiškajam ukiui;

2) kad panašus ukio išsiplėtojimas, keldamas viso krašto ekonominį gyvenimą, tuo pačiu mažintų bežemių ir mažžemių ukininkų suvargimą ir drutintų kaime darbininkų padėjimą;

3) kad tikusiai paminėtam tikslui išrištas žemės klausimas turės svarbią įtekmę ne tik ant ekonominio gyvenimo, bet ir ant revoliucijos bėgio, statydamas suvargusius valstiečius arčiausiais biurokratų valdžios priešininkais ir kovotojais už demokratiškąją valstybės surėdymą;

4) kad dabartiniai valdžios mėginimai išrišti žemės klausimą nors dėlto jau negali suvargusių ukininkų attraukti nuo revoliucijos, kad tų mėginimų tikslas — ginti po senovės didesniųjų žemvaldžių reikalus suvargusių ukininkų kišene, o per tai iš aukšto galina sakyt, kad jie neturės pasisekimo.

Susivaziavimas, kaip bendrus nurodymus žemės klausimą Lietuvoje rišant, priima šiuos nutarimus:

1) panaikinimui feodalų galdynės liekanų — turi but panaikinti servitutai, ypatingieji valstiečių luomų suvaržimai žemę valdant ir žemę naudojanties, išrišti visi, kilę dėl žemės nesusipratimai tarp valstiečių ir dvarininkų;

2) turi but konfiskuotos valdžios, bažnyčių, vienuolynų, vidurinių ir didesniųjų žemvaldžių žemės:

3) iš konfiskuotųjų žemių turi but sutaisytas Lietuvos ribose žemės fondas ir pavestas autonomiškam, demokratiškai renkamam Lietuvus Seimui, kuris nustato, kokio didumo žemės turi but konfiskuotos ir kaip josios turi but naudojamos.

(Da bus).

AUŠTA RYTAS...

Aušta rytas, saulė teka... Kunigėliai vis dar plepa, Kad mes žmonės tam sutverti, Dykadoonius turim šerti!...

Dievs, mat teikės įtaisyti, Vargšams žemę tik knaisyti, Žemėn lįsti, anglį kasti — Nieko gero nesuprasti!...

Dievs atdavęs žemę ponams, Dangu, keplą mūsų klebonams! Mūsų syvus siurbia ponai — Jiems į talką ein klebonai!...

Ponas spaudžia žmogų aklą, Kunigs dangų, arba keplą Tuo parodo vargdienėliui — Vargō žiurkei — kirminėliui.

Aušta rytas spinduliuotas, Vargsta žmogus skauduliuotas Ponas turčius žmogų smaugia — „Kęsk ir melskis!“ kunigs staugia.

Aušta rytas, laisvė sukilti — Kol dar esam neapvilti! Aušta rytas, nerko laukti, Laikas pančius mums nutraukti.

Liepužas.

POLITISKOS ZINIOS.

Persija. Jau antri metai prasideda persų gyvenimo po konstitucijos rėdu. Kaip žinom, konstituciją padėjo iškovoti dvasiški ja ir didžiama parlamento dabar susideda iš mullų (teip vadinasi persų kunigai). Bet mullos apsvylė, konstitucija ne tokia, kokios jie norėjo, — konstitucija davė didesnes tiesas liaudei, o ne

dvasiški ja. Dabar dvasiški ja pradėjo pinti intrigas, kad konstitucija vel panaikint. Sukurstė net jauses didesniuose miestuose. Tėčiaus tas mullos nėsėsėka. Per paskutinius metus įsigalėjo konstitucionalistų partija ir ji baigia užimt valdžią į savo rankas. Pradeda vaikščioti nuomones, kad net sachas (karalius) neilgal begaleses ant sosto užsilaikyt. Ir gal tuojaus įvyktų Persijoje respublika, jeigu ne Rusija ir Anglija, kurios sachą kaip įmanydamos gelbsti,

Kynai. Vladivostoką praneša iš Mandžurijos apie kyniečių sumišimus. Buriai kariumenės pala Amuro upę sukilo prieš savo valdžią ir išmušė savo oficerius; paskui patraukė Čičkaro linkon ir apiplėšė kynu ir rusų vaizbunų karavonus (patvadas) Valdžia neįstengia valstiečių sumimt. Tikrai padėdama apsunkeit agitačijos darbą, paliepe vidaus ir reisių ministeriams labiau suvaržyti spaudą ir susirinkimus.

Brazilija. Reakcija iškilusi vienur, atsiliepia ir kitur. Rusijoje prisloginus laikinai revoliuciją, kitos šalys į ją nusiziūrėję pradeda įvest despotiškus įstatymus. Teip ir Brazilijos respublikos senatas šių savaite užtvirtino aristokratų įnešimą, kad viso jaunuomenė turi priverstinai eiti į kariumenės tarnystę.

Rusija. Premieras Stolypin apturėjo iš Amerikos daugybę peticijų, pasirašytų net įžymių ir turtingų buržuų. Peticijose reikalauja, kad paleistų suimtuosius revoliucionierius: Čaikovskį ir Breškovskiu, kurie sulgy visasvietines parlamentų tiesas nėra kaltininkais. (Skaitytojau nusistebė, kad netdi džiutėčiai užsisto ja už minėtus revoliucionierius. Bet reikia žinot, kad šiame atvejuje dėlto randasi tokia užuojausmė persekiojamiems pas mūsų ponus, kad Čaikovskis ir Breškovskiu te paieina iš angštų bajorų. Neuzbars buržujai už kariamuosius darbininkus). Stolypinas prizadėjęs pasirupint, kad minėtiems kankiniams nebūtų labai blogai. Čaikovskį kaltina už ginklų steliavimą užsieniuose ir rinkimą Amerikoje dėl revoliucijos pinigų. O Breškovskiu už prigulejimą prie kovos organizacijos, kuri viešai prisipažino nugalabinime gen. Pavlovo, Maksimovskio ir kitų. Buvo suimta su Čaikovskiu ir tula Savinkovite; tą dabar paleido ir prisakė jai trijų dienų laiku apieisti Rusiją.

Nuolatiniai pasikėsimai ant caro ir revoliucionierių grumojimai jį nudėt, įvarė carienei lįgą. Sako visi bloga esanti.

Profesorius Milukov, demokratu vadovas dumoje, gavo nuo valdžios leidimą tarpusvenčiais aplankyti Ameriką, kur gruodžio 26 d. ir išvaziavo. Amerikoje jis turi siekinti aplankyti stambesnes Rusijos išveivų kolonijas ir laikyt ten politiška sprakalbas.

Antra didelė politiška byla prasidėjo. Peterburge teisman patraukė 136 pirmosios dumos

atstovus, kurie po dūmos paleidimo buvo susivaziavę Finlandijon, Vyborgan, ir išleido garsingą „Vyborgo manifestą“. Tame manifeste, skaitytajai pamena, išguitieji deputatai atsisaukė visą Rusiją, kad valdžią boikototų; nemo-kėtų, neitų į kariūmenę ir kitokiais budais gintų mindžio jamą duotą caro konstituciją. Prasidėjus šitam teismui, kaltinamieji pradėjo karštas kalbas, kuriose nurodė savo nekaltumą. Senas karžygis, Petrunkevčius, sakė, kad jie atsisaukė liaudę dėlto, idant nuraminti ginkluotus sukili-mus, o kovoti ramiu būdu, kad ir valdžios boikotu. Jeigu ne Vyborgo manifestas, tai — jis sakė — visoje Rusijoje būtų užsikurusi baisi revoliucija, kuri neužgimė vien dėlto, kad buvo liaudis nuraminta nurodimais kitokių kovos būdų. Panašūs liaudies boikotavimai valdžių yra vartojami visoje Vakarinėje Europoje, dėlėi apgyimio konstitucijos teisių. O vienok niekas tenai nesikėsina persekioti liaudies atstovų už tokio boikoto iššaukimus. Teip, Vokietijos parlamentas metuose 1848 išleido panašų atsisaukimą, ragindamas liaudę nemo-kėti takų; o vienok ten protingesnė valdžia neužpuolo ant parlamento atstovų; priešingai, ten jie buvo palaikyti už protingiausius ir mylėnus savo tėvynę piliečius. — Tolygius ir dar aiškesnius privadziojimū iš istorijos kalbėjo teismui ir kiti kaltinamieji pirmosios dūmos atstovai. Jie nurodė, kad jie net gerą padarė valdžiai, jie išgelbėjo ją nuo sugriuvimo. — Bet, ar paklausys akli valdžios teismai, ką sveikas protas ir istorija jiems stengiasi įkvėpti? Antrosios dūmos atstovus jau žvėriškai nubaudė. Jeigu ir šiuos nubaus, tai valdžia savę vėl da sykį nuteis ant pražuvimo. Žmonių kantrybė kada nors pasibaigs, ir nematant ramaus kelio, griebsis prie ginklų ir kovos.

Isz Amerikos.

Ruzveltą teisman patraukia.

Laikraščiuose jau buvo rašyta, kaip prezidentas Ruzvelt pernai panaikino Brownsvilleje, Tex., tris negrų kareivių rotas. Minėtame miestely mat buvo rugpiučio 13 d., 1906, iškilę riaušės, kuriose baltieji gyventojai pradėjo mušt negrus. Kareiviai savo viengėnūis užtarė ir šaudė į baltuosius. Ir ot prezidentas neištyręs kaltųjų, čielas tris rotas išvaikė. Spauda nurodė, kad tai buvo despotiškas Ruzvelto pasielgimas. Dabar tą istoriją nagrinėja kongresas, o New Yorke į Distrikto Teismą tapė paduotas ant Ruzvelto formališkas skundas — užmokėt pavartytiesiems kareiviams algas.

Nereikalingas pranašas.

New Yorke laikraštis „Journal“, tas visokių vėjavaičių organas, patalpino žinią, kurioje garsusis astroliogas L. Spangler išdesto atsitikimus, kokie 1908 metų bėgy turėtų Amerikoje įvykti. Štai jie: pabaigoje gruodžio, ateinančiuose metuose (1908) bus pa-

baiga svieta. Ateinančiuose metuose bus tokie sumišimai, kokių dar svietas nematė. Tau ta sukils prieš tautą. Bus žemės drebėjimai ir badas. Upės išdžius. Jūrų žuvys išmirs. Jūros dideliais kunkulais ims virt. Salos nuskęs. Bostonas nuskęs. New Yorkas isės į dūmus. Žmonės į kalynus išbėgios. Bankai puls nesulaukomi. Ruzveltas visus savo pinigus prakiš. Valstybės išdas išsisems. Žmonės nešiosis savo pinigus kišenėse ir kavos savo namuose. Šeimynos vogą nuo viena kitos. Darbo organizacijos užims šalį ir valdys ją. — Išmintingam skaitytojui nebereikia aiškint, kad p. Spangler nėra joks pranašas, nes beveik viskas tas jau dabar yra, ir nuo seniai jau buvo. Kiti da lykai galima priskaityti į kvailystės rušį, kaip ve ir pranašavimas svieta pabaigos. Panašiai niekų šneka visuose amžiuose atrado lupas, ir niekad neišpildė, nes žmonijos sveikas protas nerado reikalingu svieta sugriaut. Kad darbo organizacijos valdys svieta, ir kad prie to einame, tai čia ne iš p. Spangler malonės, — tą nurodo pati žmonijos evoliucija.

Vėl baisi nelaimė.

Jacobscreek, Pa., gruodžio 19 d. kasyklese Darr užsidegė gazai užgriovė 300 anglekasių. Iš tų 200 buvo atveivai iš Austrijos ir Vengrijos. Ikišiolai išimta 220 nelaimingųjų lavonai. — Kaltė puola ant kasyklių savininkų, kurie jau seniai žinojo, kad pilni tuneliai gazų. Jiems žmogaus gyvastis nelabai brangi. Juk tuk-tan čiai ir teip vaikščioja be darbo...

Jautri globa ant anarkistų.

Amerikos anarkistų vadovas, Emma Goldman, pagrįžo jau iš Europos. Valdžia ketinusi neįleisti, to savo prizado neišpildė. Goldmaniutė dabar važinėja po New Jersey ir laiko prakalbas. Jose tenka visai valdžiai, o ypatingai Ruzveltui, kurį šiaip ji charakterizuoja: tai yra žmogus, kuris turi rankoje didelę lazda, bet mažai galvoje nuovokos. — Valdžia siunčia paskui Goldmaniutę armiją šnipų, kurie raudosi girdedami teip nešvariai savo „bosą“ peikiant, bet prikipt negali. Sakoma, jog ne vienas Amerikos kalbėtojų tiek sargų neturi, kaip Goldmaniutė.

Kunigas neina „bedieviškų“ pinigų.

Pittsburgo presbiterijų pastorius, Dr. Jones, kalėdų pirmą dieną išbėrė iš skrybėlės apie 100 dolerių surinktu bažnyčioje pinigų, ant kurių buvo jau išmetas, Ruzvelto paliepimu, parašas „In God we trust, (Dievui užsitikim). Esą tokie pinigai „bedieviški“ ir jis jų savo ranka nelytėsiąs. — Jeigu visi kunigai tokiu pa vyzdžiu pasektų, tai reiktų Ruzvelto sumanymui duot pilniausį kreditą — jis įvezdams „bedieviškus“ pinigus, pralino nuo kunigėlių pinigų krovimo pagundas. Vienok reikia abejot, begu rasis daugiau tokių nekaltų vėplų, kaip minėtas kunigėlis. Ir jis, matyste, kaip ims pinigėlius, kaip įsinorės valgyt; bet jau siemet nedaug tų pinigėlių ir bebus

pas žmones, nebebus ko skaityti pinigūs į trefnus ir košer-nus...

Jureivių skandalai.

Norfolk, Va., kalėdose susidarė dideli buriai jureivių, daugiausiai einančių kareivijos mokslą, ir iškelė po visą miestą skandalus: daugelį civiliškių žmonių sumušė, išdaužė namų ir krautuvių langus ir kitokių biaurybių pridarė. Ten gyvena beveik vieni negrai; todėl jureivių užpuolimas yra priskaitomas rasinei neapykantai. Policija nė galėjo, nė norėjo skandalų prašalint

Automobiliais iš Amerikos Europon.

New Yorke eina spartūs ruošimais į pirmas savo rušies lenktynes. Paryžiaus laikraštis „Le Matin“ paskyrė pinigų prizą tiems, kas pirmiausia atvažiuos iš New Yorke, per Beringo susmauga, Siberiją ir Rusiją į Paryžių. Kelionė turi but atlikta automobiliuose ir, suprantama, nekludant vandenio.

Laivynas keliauja.

Didelis Amerikos laivynas, iš šešiolikos šarvuotųjų, vedamas admirolo Evans, slenka į Tykųjį Okeaną Japonijos baidyti. Kalėdų dieną laivynas prisiryė prie porto Trinidad, tarpe Indijų ir Piet. Amerikos ir ten anglių prisikrovę trunkia tolyna.

Valdžia naikina unijas.

Goldfield, Nevada, kareiviai tebesergsti aukso kasykles; nors prezidentas Ruzvelt ir buvo paliepęs Nevados gubernatoriui Nixon kareivius atleisti, vienok šis nepaklausė. Jis da daugiau padarė: jis paveljio kasyklių savininkams prisamdyti liuosnorių sargų, kurie apsiginklavę, drauge su kareiviais neprileidžia unijistų auksakasių į mainas. Gubernatoriui neseniai pasididžiudamas pasakė: „Kas bus, tai bus, o šis tai bus, kad „Vakarinių Anglekasių Federacija“ turės iš Goldfield išsikraustyti“. Valdžiai turime demokratiską, o ji smaugia darbininkų organizacijas lygiai kaip ir Rusijoje.

Rengia kariskus orlaivius.

Amerikos valdžia butinai užsigėdė įitaisyti ora lekiančias mašinas, kurios galėtų sutalpinti po du žmogū, ir galėtų bile kur ir bile kada nusileist ant žemės; butų nešamos ne gazu, bet tam tikru mechanizmu. Tokie orlaiviai bus vartojami karės laiku, lekioti ir apžvalgyti priešų pozicijas. Tam tikslui dabar valdžia užkvietė garsingus orlaivių inžinierius, kad iki vasario 1 d. suteiktų planus. Už juos yra skiriamos didelės dovanos.

Ateivystė didinasi.

Immigracijos biuras pranešė, jog per lapkritį mėnesį, š. m. atplaukė Amerikon 117.476 ypatos. Prie tam 1.394 žmonės dėlėi įvairių priezačių buvę neįleisti ir sugražinti atgal. Sulyginus praėjusius metus, matosi, kad žmonių daugiau atkeliauna, nes pernai per lapkritį atkeliavo tikta 94.621.

Iš Rusijos vienos per lapkritį pribuvo 25.213 ypatų, 20% daugiau negu pernai per tą mėnesį. Viso per paskuti-

nus šešis mėnesius iš Rusijos atplaukė 132.992.

Iš visur per šešis mėnesius pribuvo 678.374. Daugiau ant 18%.

Socijalistus persekioja.

Seattle, Wash., gruodžio 16 d. buvo susirinkusi minia be darbų žmonių ir vietinė socijalistų kuopa buvo prisijuntusi savo oratorius pakalbėt, iš kur bedarbės atsiranda. Vienok policija prie to nedaleido: ji suėmė iš eilės net 35 kalbėtojus ir per naktį išlaikė kalėjime. Rytmetį jiems buvo uždėta užsimokėt po \$25.00 pabaudos; atsisakius mokėt, jie tapė pasmerkti ant tulo laiko į „lenciūgo-gaują“, prie darbų. — Skaitytojai turi neapsirikt: teip atsitiko „laisvoje“ Amerikoje, o ne Rusijoje.

Garsus socijalistas kunigas numirė.

Neseniai pasimirė garsus po visą Ameriką, kunigas Thomas McGrady. Jis parašęs yra nemažai socijalistiškų knygų, kurių viena yra išversta ir į lietuvišką kalbą ir išleista Tėv. Myl. Dr-tės lėšomis — „Socijalizmas ir darbininkiskasis klausimas“.

Iš visur.

Kyriečių studentai kursto maištus. Augštesnėse Kynų mokyklose valdžia susekė slaptą studentų organizaciją, kurios tikslai yra sukelti žmones prieš valdžią. Tėnykštė inteligencija neužganėdinta valdžios deryboms su Anglija; deryboms įvykus į Kynų kraštą daugiau įsigriautų anglių kapitalistų, kurie jau turi užriete nagus budavoti gubernijoje Che-Kiang ir Kiang-se savo pabirkus. Valdžia apšiautė visas mokyklas policija, burius studentų areštuoja, kitus išvaro iš mokyklų.

Kraujingi streikai. Chili respublikoje, grišpalo darba-vietėse jau porą savaičių atgal iškilo milžiniški darbininkų streikai, kuriuos, anot laikraščių, vėdą iš Ispanijos atvykę anarkistai. Kaip ten nebuvo, bet streikai pagimdė baisias pasekmes. Kaip paprastai, darbaviečių savininkai pasitelkė kareivius, kurie sušaudė 210 straiķierų. Ir vienok teip brangiai darbininkų apmokėtas streikas tapo pralaimėtas, — vėl grįžta prie darbo ant senų išlygų. — Aišku, kaip negerai yra eit į kovą nesusivie-nijusius ir nesupratusiems savo reikalų. Truko apšvietimo ir susipratimo.

Revoliucijos prekyba. Tarp Londono ir Rusijos pasienių klezda puiki prekyba revolucijos raštais, ginklais ir bombomis. Anglijos revoliucionieriai tokius supakuoja įvairiausiais pavidalais, net mėsinėse blešnitėse, ir įduodami ant laivų įsako tuos daiktus išmėtyt Rusijos pajurinos, kur revoliucionierių užlaikomi jurininkai tą vėską surankioja ir nuveža į vietą.

Indijų giedros. Punjab provincijoje gresia didelis badas, nes šių metų giedros išdegino ant laukų kviečius — nuo 9 milijonų akrų užėtų tik ant 5 milijonų tegalima buvo šiek tiek javų surinkt. Upės ir ka-

nalai visai išdžiuvo, o Anglijos valdžia, ten šeimyninkaujanti, nieko nepasistengė prisiruost prie tokių atsikartojančių nelaimių prašalinimo.

Kas miestą iš žemių. Itali jos valdžia galutinai nusprendė iškasti iš žemių miestą Her-culaneum, kurs atgal 1800 metų buvo Vezuvijaus ugnikalnio užpiltas drauge su miestais Pompea ir Stabia. Pompea jau beveik atkasta. Rasta miesto gatvės, palociai, knygynai, muzėjai ir tarp to visko daug raštų, kurie istorijon įdėjo didelį turtą ir mokslinčiams davė begalinę medegos tyrinėti senovės Rymą.

Kaip valdžia baidžia savo žmogūdžius. Berlyno disciplinariškas teismas nagrinėjo bylą tulo Horn, kurs buvo pirmiausia Aprikos kolonijose gubernatorium ir jis pats nužudė žmogų vardu Zedu. Jis tą žmogų nuogą pririšė prie stulpo, žveriška primušė ir paskiaus paliko ant saulės iškept, neduodamas maisto per 24 valandas. Kankinamasis numirė. Teismas uždėjo Hornui bausmę... užmokėt 75 dolerius!

Isz lietuvisku dirvu Amerikoje

Plymouth, Pa. Mus mieste įvyko didelė „permaina“, nes iš lietuviškos parapijos, kurioje kun. Vizgirda tiek privirė košės dėl parapijonų, dabar pats jau išdumė. Tas menkas sutvėrimas, visokiais budais bandė seti tarpe lietuvių neapykantą, keikė kaip mokejo draugystės ir pavienius; kurios draugystės jam buvo neprilankios, tai bandė pakrikdyt. Parapijonus stačiai vadindavo begalvais. Tas garsusis keikunas teip puikiai nugaspadoravo Plymoutho lietuvišką parapiją, kad ant galo kapines išpardavė belaidodamas rusinus, o lietuviams jau nėra kur laidotis; bažnyčio griūva, stogas visas nuplyšęs, vanduo visur teka; su žemė valdančia kompanija ką tik nesukuprovojo už bažnyčią. Ant galų galo, paskutinį nedėdienį, kun. Vizgirda atsisveikindamas gerai sudavė Plymoutho lietuviams ir visoms draugystėms; net verkė, nabagas, beiauriodamas parapijonus. Ko verkė, nežinia. Juk negali skūsties, kad išėina su tuščia kišene. Verkė ir davatkos tokio gražaus kunigėlio netekusios.

Tą pačią dieną 5-tą val. vakare, dėlėi atsiveikinimo su Plymouthu, kunigėlis įtaisė bažnyčioje koncertą, imdamas po 50 c. įėjimo į bažnyčią. Mat paskutinę dieną apsukrus kunigėlis nenorėjo paleist už dyką... Ar daug surinko, nežinia. Bet iš to koncerto daugelis parapijonų visai revoliucioniskai pasipiktino, — kadangi kunigėlis per sumą parapijonus visai iškoliojo, išvadino istvirkėliais, nekatalikais, o čia jis pats pasikvietė teip-gi ne katalikus koncertus ir linksminasi sau lietuvių katalikų bažnyčioje. Pomazėli jau pradėda ir parapijonai su-prast, kad kunigėliai bažnyčias tur ne už Dievo pagarb-

nimui vietas, bet už piugėlių pasidarymui namus.

Lietuvis.

Spring Valley, Ill. Šiame miestelyje yra lietuvių ne-

mažas burelis. Dirba visi anglių kasyklese ir gauna nuo \$25-50 (ant savaitės?R.). Pribuvusiems darbą gauti ne sunku, tik reikia prisirašyt į anglekasių uniją — prisirašimo moka \$10. Tiesa, nemokančių dirbt visai nepriima.

Draugijų yra šios: „šv. Antano“, „šv. Vicento“, „šv. Juozapo“ ir „šv. Petro“. Tautiškos yra tik dvi: „Lietuvių Ukėsų Dr-stė“ ir „Lietuvos Sunų“. Beto yra kuopa ALS ir LSS.

Gruodžio 22 d. „Lietuvos Uk. Dr-stė“ laikė susirinkimą, kur atsilankė ir vienas lietuvis neseniai čionai pribuvęs. Jis buvo dalyvavęs Lietuvos revoliucijoje 1905-6 m. Pajrašius draugams jis paaiškino apie revoliucijos darbus ir jos bėgį. Baigdamas priminė draugams, kad reikia revoliucijos rėmimui kiekviename susirinkime kiek nors paaukaut. Mažai draugų tebuvo, vienok sumetė \$2.65.

Pagrybkalmė.

Leviston, Me. Lietuvių čia yra apie 40 šeimynų ir 160

nevedurių. Apšvietimas stovi žemai, dangelis nieko nežino, kaip tik girtuoklianti. Pakalbėtinus kokį laikraštį užsisakyti, arba kokią knygą perskaityt, atsako: et, ką šia — beiskaitant tuos popiergalius gali pasiusti. Laikraščių parena: „Lietuvos“ 5 egz., „Keleivio“ 4 „Vien. Liet.“ 1, „Kovos“ 1, „Žarijos“ 1, ir keletas „Saulės“. O „Žvaigždės“ tai už vis daugiau ateina, nes ją mat varu prispirpa skaityt kiekvieną priklausantį į SLRKA. Apšvietusių vyrų yra tik keletas.

Yra „šv. Baltromiejaus Dr-stė“, bet iš jos nėra jokios naudos. Buvo susitvėrusi iš 25 sąnarių tautiška draugijėlė. Patekus į ją daugumai girtuoklių, iširo. Žinoma, tai yra sumanesnių vyrų kaltė, kad nesistengė tamsesniųjų prie gero patraukt. O lietuviai visgi be nieko nerimauja. Buvo sudėję pinigūs partraukt kunigėli; bet tam kur užgašavus, vėl atsiiminėja pinigūs. Męs daugiau naudos turėtume iš gerų kalbėtojų atsilankymo, o ne kunigėlio.

Darbai pradėjo eit visai prastai. Dauguma tedirba vos po 40 valandų ant savaitės. Čia yra apie 10 audeklinių ir 6 čeverių dirbtuvių. Dirbdavo po 10 val. ant dienos ir gaudavo nuo \$1.00 iki \$2.00 ant dienos.

T. K.

Hyde Park, Mass. Gruodžio 22 d., pasidarbavus vietiniams draugams ir Massachus-

setts socijalistų rajonui, buvo parengtos prakalbos. Susirinko žmonių apie 200, tame skaičiuje buvo gerokas burelis lenkų ir rusų.

Pirmas kalbėjo rajono organizatorius Danilavyčius, iš Lynno, — apie valdžios priedermes ir dėlko socijalizmas atsirado.

Antras deklamavo eiles, Navėckas, irkalbėjo apie dabar-

tinę reakciją Rusijoje, apie 3-čiąją duma, kad iš jos darbo žmonėms nėra nieko gero tikėt.

Potam kalbėjo drg. Zubas iš So. Bostono. Jo kalbo tema buvo — Amerikos klišų kova. Darbininkai ir darbos davėjai bei kapitalistai yra teip priešingos dvi klišos, kai ugnis ir vanduo. — Oratoriaus išsilavinimas ir gražios iškalbos talentas daugelį net pravirkdė. Jo klausant, jauties esąs socialistu ir įgauni prakilią viltį ant laimingesnės ateities. Teip sakyti, žmogų už hipnotizuoja.

Po jam išėjo kalbėti Paulov, rusas social demokratas. Jis kalbėjo rusiškai, privedė, kaip mes perėjė Vokietijos rubėžių, pakliuname į rankas išnaudojančių agentų, kurie mus čia vilioja ir atveda į Amerikos kapitalistų rankas, kur žiauriai išmelžia mūsų dvasiškas ir fizinis spekas, paskui išvaro ant gatvės elgėtaut.

Draugė Zubienė padekle-mavo keletą eilučių ir trumpai pakalbėjo apie moterų padėjimą. Nurodė, kad darbininkų pačios yra vergų vergės, kad jos dar sunkiau velka kapitalizmo jungą negu vyrai. Ragino moteris organizuotis ir stoti greičiui su savo vyrais į kovą prieš nedorą draugijos surėdimą. — Klausytojai nustebo išgirde iš moteris lupų tiek daug teisybės, ir delnų plojimu reikalavo dar daugiau kalbėti.

Drg. Pacevyčius kalbėjo apie tarptautinę darbininkų vienybę ir aiškino tuos klausimus Štutgarto kongrese svarstyti.

Prakalbų vedėjas Zavis-tonavyčius uždarė susirinkimą, kviesdamas rašyti į LSS. kuopą. Prisirašė 12 draugų. Butų daugiau prisirašė, bet vienas koks ten vertelga pradėjo gązlinti, girdi: nesirašyk, kunigas nepriims jūsų išpažinties. . . Vietiniai draugai jį sugėdino, sakydami: ko dar tau reikia? turi krautuvę ir neišmanėliams iškiši visokį sugedusį tavorą. — Istikro vertelgos, teip pasielgdami, sulauks to paties pyrągo, kaip ir Vokietijoje — tenai darbininkų reikalams priešingus vertelgas pradėta boikotuot.

Žmonės noriai prakalbų klausėsi ir dailiai užsilaikė. Aukų surinkta \$3.60, lešoms padengti. Socialistų literatūra išparduota apie \$2.00. Po prakalbų buvo diskusijos ir rišimai svarbių klausimų.

Prakalbų rengimo Komitetas.

Schenectady, N. Y. Savo laiku buvo jau rašyta laikraščiuose apie susivienijimą vietinės „šv. Kazimiero Draugystės“ su „Apšvietos Kliubu — Lietuva“. Tikslai šios susiliejusios draugijos gana platus. Teip, greta su savitarpiniu sąnarių susiėlpimu, yra čionai varomas ir apšvietos, ukėsytės, tautystės, ekonomijos ir savo pramonų rėmimo darbas. Atlaikyta draugijos pastangomis jau trejos viešos prakalbos: 1 ose buvo kalbėtojai kunigas ir socialdemokratas, koznas savo partijas apginda mi; 2-rose kalbėjo Grigaitis ir

ragino šelpti revoliuciją; 3-čame susirinkime kalbėjo Amsterdamo kunigas Zidanavyčius, kurs ragino bažnyčia statyt.

Draugija ir Apšvietos klišas gal ir daugiau butų ką gero nuveikę visuomenės labui. Bet sunku buvo tatau neturint nuosavės svetainės. Tatai kuopelė sumanesnių vyrų pasiūlyzo ir šitą sunkeybę prasa-linti — nutarė pasistatyt bendroms pajėgomis (kooperatyviškai) savo „Lietuvišką Tautišką Namą“. Išsiteiravę apie tą dalyką valstijos įstatymuose, nusprendė sudėt 15 sąnarių po \$100, kaip įsteigtojai (teip įstatymai reikalauja) ir paskui išleisti po \$10 akcijas. Jau keletas draugų susirašė, pasizadėdami paimt jau ant \$1200.00 vertės akcijų. Apšvietos klišo 8 sąnariai užsirašė po šimtą dėt, o 15 ka akcijas pirkt; teipgi ir „šv. Kazimiero Dr stė“ žada \$100 duot. \$360.00 jau guli bankoje, ir laukia didesnės sumos, su kuria galima butų pradėti darbą.

Kad toks sumanymas yra savo laiku ir kad Shenectadičiams jį įvykinus bus nemaža nauda, tai jau nebereikia nė darodineti. Užmąnytame Name, visų pirmu po „Apšvietos Kliubo — Lietuva“ priežiura bus įkurta šios apšvietimui reikalingos įstaigos: knygynas, savitarpinio lavinimosi mokykla — augusiems ir vaikams ir kitokios doriškam visuomenės proto auklėjimui žaislės. Paskui bus erdva ir paranki vieta įvairioms sveigoms, susirinkimams, baliams, vestuvėms ir t.t. Ir todėl širdingai yra kviečiamos visos vietinės draugystės ir pavieni vientaučiai su savo skatiku prie to prakilnaus užmanimo prisidėt. Visi prisidėję, vedime „Lietuvių Tautiško Namą“ reikalų turės balsą.

Vienybėje ir apšvietime yra mūsų galybė. Taigi tikimės, kad vietiniai vientaučiai simpatiška ant mūsų užmanimo atsilies ir dėlei savo naudos paduos mums delną.

Pasšventę tam aukštam tikslui ir su vilčia jo įkunijimo, rašomies vardan tuomtarpinio komiteto,

J. P. Eydintis,
430 Veeder Ave.
Schenectady, N. Y.

So. Boston, Mass. Gruodžio 16 d. lietuvių svetainėje atsibavo prakalbos, vietinės socialistų kuopos parengtos Pirmas kalbėjo drg. Antonov. Tema buvo: apie šių dienų sugedusį rėdą, apie socializmą ir mūsų vadovus, ypač dvasiškuosius. Kalba Antonovo tęsėsi apie pusantrų valandų, visiems patiko ir gerą padarė įspūdį.

Potam buvo perstatytas drg. P. Dubickas. Kalbėtojas nustebo bostoniečius savo rimtumu, — nė vienas kalbėtojas Bostone nepradėjo teip rimtai savo prakalbas, kaip drg. D. Jis gražiai išaiškino, kaip Chicagos arkivyskupas Quigly, kalbėdamas apie darbininkų skurdą, nurodė prieš žastų jų pačių išvirkimą. — esą, žiūrėkit: 20 milijonų darbininkų šeimynų pralake per metus 2 milijardu dolerių, o

kapitalistai pragėrė (tėmykit: kapitalistai pragėrė, o darbininkai pralakė) tik pusę milijardo dol., begėdiškai užtylėdamas, kad kapitalistų tėra tik 250.000. Toliaus papasakojo apie bilijonieriaus Rockefellerio atsiradimą. Jis iki 18 metų amžiaus dirbęs, kaip prastas darbininkas. Bet nuo to laiko (kokia 40 metų atgal siekiant) jau surinko \$1.000.000.000. Ar teisingai jis surinko? Dvasiška ir svietiška valdžia sako, kad jis tą milžinišką lobį „kravinu prakaitu“ uždirbęs. Tas yra netiesa. Jo lobis yra darbininkų kravinu prakaitu užpelnytą, šimtais ir tukstančiais gyvasčių apmokėtas. Jei jis norėtų su visuomene atsisteisti, tai kad ir visą savo tą bilijoną atiduotų, kad ir pats mėtavotų šimtus metų, tai jis tiek dar teatsilygintų, kiek reikią vandens lašas į jurą. — Kalbėtojas teip gražiai ir aiškiai nupiešė visas Rockefellerio „geradėjistes“, kurias jis Amerikos darbininkams suteikė, kad daugumai klausytojų ėmė ašaros riedėt.

Kadangi kalbos nusitęsė iki vėlybo laiko, tai aukų rinkimas nebesuspėta išaiškint. Žmonės skubino namo ir surinkta tik \$4.55, iš kurių apmokėjus \$300, už svetainę, už pliakatus \$1.50, liko tik 5 c. — Į vietinę soc. kuopą prisirašė keletas draugų.

Gruodžio 17 d., vakare, draugai Antonov ir Dubickas užsukė viešas diskusijas, kur vel kuopukiausia nusisėkė.

J. P. Raulinaitis.

Chicago, Ill. Čia lietuviai sulaukus rudens pradėjo smarkiai darbuotis, nepaisant ir krizio, vieni ligonbučiųis rengia statyt, kiti apšvietimą platiną parengdami moksliskas prelekcijas. Aušros Dr stė šį rudenį parengė jau net 4-rias tokias prelekcijas; iš tų visų viena verta paminejimo; pakeltas joje klausimas liečiasi visą Chicagos lietuvių judėjimą.

Gruodžio 15 d. skaitė prelekciją D-ras Butkevičia. Tėma prelekcijos buvo: „Kokius reikią?“ Žmonių susirinko nemažas burelis. Prele-gentas aiškino apie mokslo naudingumą ir atkreipė atydą ant mažų kudikių auklėjimo, kurio vienok pilnai neišaiški no kaip turi buti kudikių auginimas vedama. O gaila. Tas klausimas šiandien mums tiek lygiai reikalingas išrišti, kaip ir mokyklų steigimas. Toliaus prele-gentas buvo pradėjęs apie gyvunų išsivystymą, bet ir to neužbaigė aiškinti; pradėjęs ir neišaiškines apie bakterijas užvedė kalbą apie visai neįeinantį į prelekcijos temą dalyką, butent apie rengiamąjį Chicagos lietuvių ligonbutį.

Pirmiausia išpeikė kitus ligonbučius, pavadindamas juos bizniavomis institucijoms ir nurodė, kad nė vienas ligonbutis neturįs geros laboratorijos ir neesą „moksliskai“ įrengiami. Lietuvių ligonbutis bus siaš „moksliskas“. Čionai vienas iš publikos, gerai žinąs dalyką, paaiškino apie rengiamą ligonbutį, ir nurodė, kad iš to ligonbučio tiek lietuviai naudotures, kiek ir iš kitų

visų; kilo triukšmas ir protes tai pats prele-gentą, — už varimą agitacijos už korporaciją; pagaliaus likosi visai at mesta visi ginčai už ligonbutį arba prieš. Toliaus prele-gentas pradėjo uždavinėti klausimus iš skaitytos prelekcijos; bet ant savo nelaimės, prele-gentas negalėjo ir klausimų gerai išaiškinti; teip va: užklausus apie bakterijas, at sakė, kad jis esąs nebaigęs pilnai mokslo ir nesuprantąs lietuvių literatūros. Tada kas ten iš publikos patarė, pir miam išsimokyt, o paskiaus kitus mokyt!.. Kasgi užginčys, kad ne tiesa buvo pasakyta? Mūsų prele-gentams yra didelė garbė, kad pasišvenčia mokyt prastus žmones. Bet mokyt ojai turi atmint, kad yra daug artesnių ir reikalingesnių daktų žmonėms dazintot; tie daktai ir patiems prele-gentams buna lengviau suprantami. Dabar, užduot klausimą: ko mums reikia? nueit ant bakterijų ir ant galo nė apie jas neišaiškinti!..

Prieg tam, ši prelekcija, matomai, buvo ne kas kitas, kaip tiktai pridengta agitacija už ligonbučio korporacijos reikalus. Kaip tokia, vel ne betenka savo svarbos.

Kada mūsų mokintėsi vyrai pasišvės tikriems žmonių reikalams, tikram mokslui, o ne agitacijai už korporaciją?..

Chicagoietis III.

So. Chicago, Ill. Mainosi laikai, o su anais sykiu ir žmonių budas. Tvirčiausi tikybos stulpai ir dievočiausi lietuviai pradeda jau krypti iš „kelio“, kuriuomi juos mūsų kunigė liai veda dangaus karalystėn. Ir įstabiausias dalykas yra tame, kad juo kur kunigas tykesnis, ramesnis, ten ir lietuviai ramiai sau miega, nesirupina nė apie mokslą, nė apie ateitį. Bet kur tik kunigas ima nervuotis, keikti bedie-vius, mokslą, partijas ir t.t., tai tuoj tenai atsiranda da daugiau visokių bedievių ir socialistų. Kunigas tuomi geriausią agitaciją padaro ir savo priešų darbą užvaduoja.

Girdėtis teip dedanties kitur, teip-pat yra ir pas mus, So. Chicagoje. Čionykš es parapijos kunigas A. Petraitis yra mūsų agitatorium. Jis už simanė persekioti vietinę Am. Liet. Sus. 74 tą kuopą. Kad jau Susiv. sąnarius siunčia pamoksluose į visokias prapuo lingas vietas, kur ten po žeme esančias, tai to dar jam pasirodė neužtenka. Sumanė da ir kiteip, radikaliskiau veikti: kada lapkričio 17 d. minėta kuopa parengė savo vakarą, tai kunigėlis tuoj parengė tą pačią dieną irgi savo balių. Manė mat pritraukt lietuvius ant savo česnių. Kuopa užsivietė tą vakarą J. Vizgirda su magiškomis štukomis pabovytį, tai klebonėlis nedėlioje magiką ir kvietėjus iškeikė — eą visi tie tautiečiai mat j vel nią tiki, — neikit daugiau į kipsų susirinkimus!..

Bet visi tautiečių persekiojimai nueina po plynių. Žmonės žiuri, klausio ir juokiasi iš kunigėlio, kuris savo balius stengiasi parodyt šventesniais negu tautiečių organizacijų.

Ir susipratimas tarp žmonių, kad ir palengva, plačiai šakiuoja ir auga.

Netverdamas piktume klebonėlis pradėjo kabinėtis prie ypatų, ypač prie jam nepalan-kių verteių, kuriems mat gali materijališkai užkenkti. Pradėjo net viešai ypata- iškeikinet. Teip, kelinta savaitė pagrečių pamoksluose perkra-tinėja gyvenimą barzdaskučio, B. Jusulio. . . — Užmiršta mūsų žmonių mokytojai, kad ypatų išvardijimas ir jų užsiėmimui kenkimas net ir valstybės įstatimais yra pribaudžiamas. Viskas mat pas juos už nieką — įstatymai, dora, etika, bytik žmonių skambančius dolerius apvaldžiatov. . .

B. Jasulius.

Fort Monroe, Va. Matyt kad „Dėdė Samas“ (teip iš juoko Ameriką vadina) nebe užsitiki savo numylėtai Japonijos valdžiai, už kurią einant ruso-japoniskai karei labai užstojo. Išplaukiant šarvuotųjų laivynui iš čionykščio porto ant Tykiojo Okeano kelionės, likosi prašalinti nuo laivų visi japoniečiai, kurių daugumas iki šiolai čionai tarnavo kaip virėjai ir oficerių tarnai.

Kareivis.

Tev. Myl. Dr. reikaluose

Wanamie, Pa. Mūsų kuopa, laikė susirinkimą ir užsimokėjo m-tinę sąnarinę. Pini-gų išdininkui nesiūsimė, kolai neišduos apyskaitų.

Į centro komitetą skiriame: prezidentu J. P. Gaudą, išdininku J. Kazakevyčų, sekretorium — iš mūsų kuopos, P. Sarpalių. Literat. Kom. teta meldžiame ir ant toliaus tuos paduos patarnauti. — Podraug paduodam draugams sumanimą, kad naujai aprinktam komitetui butų pavesta pagaminti nors menkos vertės TMD es žymeles, kurias galėtų kiekvienas sąnarys nešiotis.

TMD. Komitetas,

P. Sarpalius.

Plymouth, Pa. Vietinė, 3 čia TMD kuopa, susirinkime gruodžio 22 d. pirmiausia sutvarkėme vietinius reikalus — išrinkom kuopos viršiniukus: pirmsėdžiu J. Simanavyčų, sekretorium ir išdininku M. Alytą. Nutarta laikyti susirinkimus reguliariškai, kas mėnuo antrame panedėly, vakare, po N. 224 E. Main str., paprastoje vietoj „Vienybės“ ofise. Sąnariai meldžiami tą įsitėmyti ir pributi paskirtais laikais.

Potam tapo skirti centro viršiniukai; nuskyrėm: prezidentu B. K. Balevyčų, Valparaiso universiteto studentą, išdin. F. Mikolainį iš Thorp, Wis.; į literat. komitetą — J. P. Gaudą. Organu meldžiame „Vienybės Lietuvnikų“ ir ant toliau patarnauti.

Sekretorius M. Alyta.

PERŽVALGA.

— Beširdė giltinė pakirto dar vieną Lietuvos prakilią vyrą: gruodžio 8 d. Zakopane (Galicijoje) pasimirė rašėjas

Jonas Bilimas. Velionis buvo karštis revoliucijonierius, ir nors neišsiskyrė viešai į katrą nors iš dabar e ančių Lietuvoje politiskų partijų, tečiaus jo plūksna rupestingai sekė paskui gyvenimą Lietuvos žmonių ir judino įvairiausių klausimus.

— „Vilniaus Žinių“ 189 n re randame p. Petkevičaitės paduotą projektą, sulyg kurio turėtu but sutaisytas „Lietuvių Moterų Susivienijimo“ programą. Ant to projekto „LMS“ tikslas susideda iš sekančių 4-rių dalių, viena kitą papildančių: 1) pagerinimas moterų būvio, politiskų, visuomeniskų, juridiskų ir ekonomiskų teisių iškovojimu; 2) pakėlimas Lietuvos tautiskos kultūros; 3) pakėlimas apšvietimo visų gyventojų, o ypač moterų; 4) sulyginimas visų moterų teisių su vyrų teisėmis. — Gaila, kad stoka vietos tuomtarpu mums neda-leidžia priversti ir p. P-tės nurodymus (kurie yra platoki), kaip tokie tikslai turėtu buti vykdomi. Vienok, kadangi tas klausimas dar tik naujai mūsų gyvenime pakeltas, ir juomi interesuojasi ir lietuvės amerikietės, tai manome, kad reikė dar ne sykį prie jo sugrįžt, ir netik trumpais paminejimais, bet ir tam tikrais straipsniais. Laisvės judėjimas mums brangus yra visokiuose apsiereiskimuose.

— Blogai, kada laikraščiai tik paviršium perbėgę nauj-raštus išduoda recenzijas. „Vilties“ 22 n-re recenzentas kalbėdamas apie D-ro J. Sliu-po neseniai išleistą knygutę: „Lietuviai! Ar gerai keliate žengime priekyn?“, šiaip sako: „Knygėlė įdomi ir pačiu laiku. Tai bene pirmas rimtas ir status. . . pažvelgimas į mūsų socialistų darbus“. . . Matyt recenzentas viskam pritarė, kad ir biau raus, bile tik prieš socialistus rašoma. Jis praleidžia lengvai pro savo cenzurą net tokius žodžius minėtoje knygutėje, kur iškolioja socialistus tokiais žedeliiais, kaip „buliai“, šik-oriai ir t. p., už kuriuos, valdžia žinodama, vargiai leistų knygutę krasa siuntinet. O čia dra-siai ima sau ir rekomenduoja visuomenei kaip „rimtą“ veikalą. Žmogus nusijprikę skaitys ir mokysis kaip reikia „rimtai“ socialistus pakoliot. Nebunant net partyviškais, negalima praleist tokių recenzijų neteisėngumo ir pagaliaus blėdingumo.

— Laikraščiuose jau ankėčiau buvo rašyta, kad Vilniaus lietuviai sumanė pasistatyt „Lietuvių Tautos Namą“, kuriuose patilptų: 1) salė teatrims ir koncertams su reikalingais tam kambariais; 2) salė skaitymams ir susirinkimams; 3) muzėjus; 4) viešas knygynas; 5) salė skaityklai; 6) salė dailos parodomos; 7) nuo 5 iki 10 kambarių draugijoms ir profesionalėnėms sąjungoms ir 8) kambariai atvažiuojantiems sveičiams. Surinkimui ant to pinigų ir visam įkunijimui tos įstaigos tapę išrinktas tam tikras iš 10 ypatų komitetas, kurs ir at-išaukia į visuomenę paremt (Užbaiga ant 6 to pusl.)

Pazvelgus atgal.

SOCIJOLIŠKAS ROMANAS

Eduardo Bellamy.

VERTĖ

Pranas Siulelis.

INZANGA.

ISTORIŠKAS SKAITYTOJŲ SUOMET-KOLLEĐŽO BOSTONE
GRUODŽIO 28 DIENA 2000 M.

Mums, gyvenantiems paskutiniame mete dvidešimtojo amžiaus, naudojantiems gerovėmis visuomeniškojo surdimo, taip paprasto ir logiško, kad jis atrodo mums tikroju triumfu sveiko proto, mums, be abejonės, sunku įsivaizdinti, kad dabartinis dalykų stovis visam savo užbaigime yra nesenesnis vieno šimtmečio. Bet kaip tikrai yra žinoma, kad dar devynioliktojo šimtmečio pabaigoj visi buvo persitikinę, kad buvusios pramoninės sistemos yra lenkta, jeigu tik su mažais pagerinimais, tėsiai ant amžių amžių. Labai nuostabu ir net sunku įtikėti, kad toks įstabus dvasiškas ir medegiškas perversmas, kaip nuo to laiko įsikūnijęs, galėjo atsilikti į teip trumpą laiką. Ar gi tas ne yra tikriausias darodumas to lengvumo, su kuriuo žmonės tartum pripranta prie paprasto dalykų stovio, ir visai nesirūpina apie pagerinimą savo padėjimo, kuris pirmasis atrodė jiems kuogražiausias? Tasai smaprotavimas kuopuikiausiai gali nuraminti novatorių^{*)} džiaugsmus, pasitikinčių ant geresnio dėkingumo ateinančių gentkarčių.

Mano knygos siekis — pagelbėti tiems, ką norėtų perstatyti sau aiškų supratimą apie skirtumą devynioliktojo ir dvidešimtojo šimtmečių, nesinaudojant sausa istoriškais traktatais, tam tikslui pašvestais. Žinodamas iš savo mokytojiškos praktikos, kad mokymasis sauso dalyko yra nuasimandė, rašėjas pasistengė suminkštinti pamokslinį knygos toną, suteikęs jai romano^{**)} pobūdį, kuris, kaip jis protauja, bus žingeidžiu jau ir pats per save.

Skaitytojui, kuriam mūsų naujausios įstaigos ir padėti jų pamatan principai pasirodo visai paprastais, daktaro Lito paaiškinimai gali atrodyti perdang šiandieniniams; bet reikia atsiminti, kad keistam mūsų daktaro sveičiui tos įstaigos neatrodė tokomis; bet šioji knyga su tuom tikslu yra parašyta kad ir skaitytojas užmirštų apie tai, kad šios įstaigos ir jam yra žinomos.

Dar žodį. Veik abelna tėma visų rašėjų ir kalbėtojų, pragarsėjusių devynioliktojo šimtmečio pabaigoj, buvo ateitis, o ne praėitis, — ne pasiekta jau progresas, bet progresas, kokį būtų geistina pasiekti, žengiant pirmyn ir pirmyn, kol žmonija neužbaigs savo nežinomojo paskyrimo. Tas puiku, bet manding, kad drąsiems dasiprotėjimams apie žmonių išsilavinimą busenčiuose amžiuose, niekur neatsiras tvirtesnio pamato, kaip atsižvelgiant sykiu ir ant paskutinio šimtmečio progreso.

Turiu viltį, kad šioji knyga bus laiminga, suradus sau skaitytojus, žingeidumus kurių prie mano pasirinktos temos privers juos nuolaidžiai žvilgtelti ant tų mano papasakojimo, aš pasitraukiu šalin ir atidpodu žodį tamistai Julijonui Vest.

E. BELLAMY.

PERSKYRIMAS I.

— Aš gimiau Bostonė 1857 metuose.
— Kaip — 1857 metuose? — nusistebės rimtas skaitytojas. Tai — aiškus prastarimas. Be abejonės, kalbama yra apie 1857 metus.

— Atleiskite, bet tas visiškai ne yra jokia klaida. Apie 4-ą valandą po piet, gruodžio 26, antrą Kalėdų dieną 1857 metuose, o ne 1957 m., pirmą kart ant manęs pastelėjo rytinis Bostono vėjas, kuris, galia jus užtikrint, ir tuose laikuose atsižymėjo savo aštrumu, kaip ir dabartiniame 2000 mete.

Jeigu dar pridurti, kad ir pagal išveidą jūs man neduosite daugiau senumo, kaip 30 metų, tai išsitarimas apie laiką mano užginimo, kiekvienam protaujantiems žmogui atrodys paika kalba. Ir tada regis visai nebutų galima ką nors apkaltinti už nenorėjimą toliau skaityti mano knygą, žadančią tapti pasikėsintoja ant skaitytojaus lengvatikystės. Vis-gi, ant to nepaisant, aš rimtai sakau skaitytojui, kad aš visiškai nemanau ir net jokio noro neturiu skaitytojus klaidinti, ką ir pasistengsiu darodyt, jeigu jisai nepasigulės da kelias minutes atydziai paskaityt mano knygą. Ir jeigu man leidziate manyt, kad aš kur kas geriau galiu žinoti apie savo gimimo dieną, tai aš pasakosiu toliau.

Kiekvi tas vaikiukas, lankantis mokyklą, žino, kad devynioliktojo šimtmečio pabaigoj nebuvo nė

tokios civilizacijos, nė ko-nors tam panašaus, norints nėjo jiems kantriai perkšt savo likimą; priedamita elementai, iš kurių ji išitobulino jau ir tasyk buvo jiems paveikslą galimo atlyginimo anam pasauliu užsimezgę. Bet tuomet nieks negalėjo tikėtis, kad tuomet kuomet kiti rinko pinigus nupirkimui tepaly ir esantis nuo nepamenamų amžių draugijos padalinimas ant keturių luomų, arba kitaip sakant tautų — persikois... Ir istiesų, tuomet draugijos luomai tarp savęs skyrėsi daug aštriau, negu dabar kokios nors tautos; taigi dalinosi ant turtingų ir pavargėlių, apšvietų ir tamsuolių. Aš pats buvau turtingas ir apšvietęs, taigi ir turėjau savo rankose visas reikalingas išlygas laimingu tapti, kokias galėjo tapti visi likimo išleptinti. Aš puikiai gyvenau, gyvenime mačiau tikrai vien smagumus ir linksmybes. Lėšas ypatingam pragyvenimui aš imdavau iš kitų triuso, norints už tai niekam nieku neatsilygindavau nė mažiausiu pasitaravimu. Mano tėvai ir ainiai gyveno tokiu pat budu, ir aš tvirtai tikėjaisi, kad ir mano ainiai, jei tikrai jie bus, teip-pat galės džiaugtis tokiu pat lengvu gyvenimu?

Skaitytojas, rasi paklaus manęs, kaip aš galėjau panašiai gyventi, niekam nieku neatsilygindamas? Kodėl žmonės kentė panašius dykaduonius, kurie dirbant būtų galėję naudą atnešti.

Paprastas atsakymas. Mano protėvis sutapio tokių pinigų sumą, kad iš jos galėjo gyventi ir jo ainiai. Nemanyskite, kad toji suma buvo labai didelė, dėlto kad ji neišsibaigė, norints iš jos gyveno tris nieko neveikiančios gentkartės; bet tai netiesa. Iš pradžių toji suma buvo nedidelė, bet ji tapo didesnė, palyginant su pirmąja, tik po tam, kaip iš jos gyveno tris dykaduonių gentkartės. Toji vartojimo paslaptis be naikinimo, kitaip sakant, šilumos be deginimo, gali atrodyti čerais (monais). Bet čia ne yra kas kitas, kaip tik sugabus mitrumas, kuris dabar ant laimės veik visiškai išnyko; bet mūsų ainiai tuo pragyvenimo budu labai mitriai tuomet naudojosi; taigi, sakau, ypač mitriai mokėjo užmesti savo gyvasties našta ant sprando kitų. Kas pasiekdavo tą, o tas buvo tikslu, prie kurio visi stengėsi — tas gyveno, kaip auomet sakydavo, iš nuosimčių savo kapitalo. Čia labai nuasimandė skaitytoją, aiškindamas tą, kokiu budu tuomlaikinis draugijos surėdymas darė tą galimu. Tik tiek pridarsiu, kad nuo šimčiai nuo kapitalo buvo panašūs, tartum, į kokią nuolatinę mokesčių, imamą nuo produktų pramoniško darbo tų ypatų, kurios ar šoki ar tokiu budu valdė pinigus. Velgi galima daleisti, kad tokia priešgamtiška ir tokia kvaila, anot mūsų dabartinių pažiurų, įstaiga mūsų ainių nebuvo kritikuojama. Atbulai, nuo žilų senovės laikų įstatymdavėjai ir moralistai nuolatos stengėsi panaikinti nuosimčius, arba, bent privesti juos prie galutinio minimumo^{*)}. Bet visos tos pastangos neturėjo pasekmės, nes teip ir turėjo būti, tolai kolai viešpatavo senas visuomenės surėdymas. Tuo laiku, apie kurį aš kalbu, t. y. devynioliktojo šimtmečio pabaigoj, valdžios tankiausiai atsakydavo nuo stengimosi išrištą klausimą kiek-nors geron pusėn.

Kad duoti skaitytojui abelna supratimą apie tai, kaip gyveno tuomet žmonės, aš nieko geresnio negalio padaryti, kaip sulygines tuolaikinę draugiją su milžinišku vežimu, į kurį buvo įkinkyta daugybė žmonių, priverstų vežti jį nelygiu ir pieskuotu keliu. Vežiku buvo badas, ir jis neleisdavo sustoti, norints vežimas vis-gi slinko pamaži.

Nepaisant ant sunkenybių, su kuriomis prisiejo traukti tą vežimą teip neparankiu keliu, jis buvo kupinai pripildytas žmonėmis, niekuomet iš jo neišpančiais, net prieš kalnus. Sėdėti jame buvo visai gerai; dulkės tenai neįeidavo, ir sėdintieji galėjo ramiai gėrėtis gamtos vaizdais arba kritiškai aptart nuopelnus alpstančiųjų nuo sunkumo įkinkytų žmonių. Suprantama, kad ant tokių sėdinių atsirasdavo dang norinčiųjų, ir tas sėdynes buvo galima igyti tik per kovą, todėli, kad kiekvienas statė svarbiausiu savo gyvenimo tikslu iskovot sau vietą vežime ir užlaikyt tą vietą savo pranokėjams.

Pagal vežimo įstatymus kiekvienas galėjo palikti tą vietą kam tik norėdavo; bet kiteip vertus, buvo atsitikimai, jog sėdintieji kai-kurią sėdynę netikėtai ir staigu prarasdavo. Nepaisant ant tų sėdinių parankumo, jos visgi noubdavo užtikrintos: nuo kiekvieno netikėto sutrenkimo žmonės išpudavo iš vežimo ir krisdavo ant žemės; tuomet jie tuojaus turėdavo stvertis už virvės ir padėt trankiti sunkų vežimą, kur dar teip neseniai jie teip ramiai sau sėdėjo.

Visiems suprantama, kad tokiu budu nustoti savo vietą skaitėsi baidia nelaimė, ir rupešnis apie tai, kad kaip-nors išvengt tos nelaimės, tolydzio kibojo, tartum debesys, virš laimės vežime sėdintųjų.

Bet galima užklausti: nejaugi tie žmonės tik apie savo ir galvojo? Nejaugi jų gerovė neatrodė jiems neperkeičiama ir peiktina, sulyginus su likimu jų brolių, secerų, arba supratus tą, kad nuo jų ypatingo svarumo dauginosi sunkumas įkinkytiesiems?

O, teip! Sėdintieji vežime tankiai parodydavo pasigailėjimą tiems, kuriems reikdavo vežti juos, ypač kuomet privažiuodavo prie pavojingos vietos, arba prie labai stataus kalno, kas labai dažnai atsitikdavo. Bet tokiuose atsitikimuose vieni riksmis drąsino ilstančius nuo patrukimo įkinkytus, įkalbi-

nejo jiems kantriai perkšt savo likimą; priedamita jiems paveikslą galimo atlyginimo anam pasauliu užsimezgę. Bet tuomet nieks negalėjo tikėtis, kad tuomet kuomet kiti rinko pinigus nupirkimui tepaly ir plaištyrių negaliojantiems ir sužeistiems. Prie toininko, tarp triuso ir kapitalo kokiu tai nematomu budu suiro, tapo perzengti. Darbininkų luomai veik visur išreiksdavo gilų nepasikakinimą savo padėjimu; juose gimė mintis, kad jų likimas galėtų pasigerinti, kad tik jie žinotų kaip nusistvert už darbo. Iš visų pusių pasigirdo didesnio užmokėsio reikalavimai, darbo valandų sutrumpinimo, geresnių namų, geresnio apšvietimo ir tam tikros dalyvavimo dalies gyvenimo smagumiuose. Išpildyt tokius reikalavimus rodėsi galima būtų buvę tik tasyk, kuomet visas pasaulis taps turtingesnis, negu jis tasyk buvo. Iš dalies darbininkai suprato, ko jiems reikia, bet nežinojo, kaip pasiekti tą, ir džiaugsmas su kokių jie rinkosi aplink kiekvieną, kas tik galėjo, jiems rodėsi, apšvietė juos kas link to dalyko, umai pakeldavo neabejonės, būtų pasikakinę savo mokesčiais ant teip patų ir bandažų; mažai būtų tesirūpinę apie tuos, kurie traukė vežimą.

Teisybė reikalauja pasakyt, kad kančios ilstančių prie virvės žmonių ypatingai didelę įtakę darė dėlto, kad aukštinio sėdintųjų akise kainą sėdintųjų vežime ir kurstė juos dar tvirtiau stvertis už tų sėdintųjų. Jeigu sėdintieji būtų persitikinę, kad nė jie, nė jų artimi niekuomet neišpuls iš to vežimo, tai jie beabejonės, būtų pasikakinę savo mokesčiais ant teip patų ir bandažų; mažai būtų tesirūpinę apie tuos, kurie traukė vežimą.

Aš žinau, kad vyrams ir moterims dvidešimtojo šimtmečio tas turi atrodyt baidiu, negirdėtu nežmoniškumu; bet yra du faktai — ir abu labai žingeidūs — kurie iš dalies gali paaiškinti tą atbukimą žmoniškumo jausmų.

Viena, buvo įsiviešpatavęs atviras ir tvirtas persitikrinimas tame, kad žmonija negalėjo eiti pirmyn kiteip, kaip prie tos išlygos, kad dauguma turi traukti vežimą, o mažuma privalo sėdėt jame.

Kitas faktas, dar geresnis, apsiroiskia toj illuzijoje^{*)} sėdintųjų kaslink to, kad jejie kaipir prigulejo prie augštesnių žmonių rūšies ir turėjo tiesą tikėtis, kad juos privalo vežti kiti. Tas gali jums atrodyti negalimu; bet kad kitasyk aš pats važiauvau tokiame vežime ir teipat lygiai protavau, tad manau, kad šiame atsitikime man galima patikėti.

1887 metuose man sukako trisdesimtis metų. Aš dar buvau neapsivedęs, bet buvau susižiedavęs su Judith Bartlet. Teip kaip ir aš, ji užėmė vietą vidury vežimo, t. y. jos tėvai buvo turtingi. Tuose laikuose, kuomet tikrai už pinigus gaudavo viską, kas skaitėsi gyvasty smagum ir kas prigulejo kulturai, — merginai, norint turėti jaunikių, užtekinai buvo turtinga buti; bet Judith Bartlet prie to dar atsižymėjo gražumu ir gracija. Aš žinau, kad mano skaitytojos pradės protestuoti. Aš jau girdžiu, kaip jos sako: „gražia, tai dar nieko, galėjo buti, bet gracijoziska tai jokiū budu negalėjo buti: to laiko drabužiai, tas budinkas visos pėdos didumo, kurį skaitydavo galvos papuošalu, ir labai nukreipti užpakaly, su pagelba visokių irankių, rubai labiau darkė visą figurą, negu koki-nors tų laikų išmisalai. Ar gi galima perstatyti sau ką-nors gracijozisku panašiuose rubuose?“

Užmetimas visai ant vietos, ir man tik likti atsakyt, kad tuolaik, kaip moteris dvidešimto amžiaus pabaigoje savo pavyzdžiu liudija, kad tinkamai ir prastai pasiuti rubai kukliau perstato moteriškę figurą, mano ypatingai atminimai apie jų prabobutes leidžia man tvirtinti, ir kad kuonuoliškiausiai rubai negali visiškai gadiuoti moteriškę.

Vestuvės mudvietų turėjo atsitūti pabaigus statyti namą, kurį aš rengiau mūsų gyvenimui geriausioje miesto daly, t. y. daly, daugiausia turtingų žmonių apgyventoj. Aš turiu pridėti, kad pasirinkimas gyvenimui vietos toj ar kitoj Bostono daly, prigulejo ne nuo pačios vietos, bet nuo budo vietinių gyventojų. Kiekvienas luomas arba tauta gyveno atskyrim savo kvartaluose. Turtuolis, norints apsigyventi tarp vargšų, apšvietęs, patekęs neapsivietusių tarpau, atrodė ant žmogaus, kuriam prišieina gyventi vienam tarp užvydintų ir svetimų jam žmonių.

Kuomet prasidėjo namo statymas, aš maniau kad jisai bus užbaigtas žiemą 1886 m. Vienok ir sekančio meto pavasaris dar užklupo namą negatavu, teip kad mano vestuvės vis dar pasiliko ateities dalyku. Priežasčia sutrukdimo, kuri, žinoma, turėjo išvest iš kantrybės karštą jaunikį, buvo visa streiku eilė, t. y. vienlaikinis pametimas darbo akmenmušiu, dalydžiu, maliorių ir darbininkų visokios rūšies, reikalingų prie namų statymo.

Iš ko kildavo tie streikai, dabar jau aš negaliu gerai atsiminti. Streikai tuomet buvo tokiu paprastu apsiroiskimu, kad žmonėms jau nubodo įieskoti koki nors nepaprastų jų priežasčių. Ne toj, tai kitoj pramonės daly jie be perstojimo atsikartodavo nuo to laiko kuomet gimė baidis 1873 metų pramonijos krizis. Dalykų stovis iki tam daėjo, kad buvo išimtinu, nepaprastu atsitikimu, jeigu darbininkai kokios nors pramonės upepamedavo darbo per kelis mėnesius.

Skaitytojas dabartinio 2000 meto, be abejonės, pripažins tūos streikus, kaip pirmą dar nevisai aiškiai apsiroiskusį milžiniško judėjimo fazisą, užsibaigusį sutvėrimu naujos pramonijoje sistemos, su visomis jos socijališkomis pasekmėmis.

Žinant dabar ir atsižvelgus atgal ant to dalykų stovio, viskas atrodė teip aiškiu, kad net kudikis gali

suprasti; bet mės, žmonės tų laikų, nebudami pranašais, neturėjome aiškiaus supratimo apie tą, kas tur mus patikti. Santikiai tarp darbininko ir samdininko, tarp triuso ir kapitalo kokiu tai nematomu budu suiro, tapo perzengti. Darbininkų luomai veik visur išreiksdavo gilų nepasikakinimą savo padėjimu; juose gimė mintis, kad jų likimas galėtų pasigerinti, kad tik jie žinotų kaip nusistvert už darbo. Iš visų pusių pasigirdo didesnio užmokėsio reikalavimai, darbo valandų sutrumpinimo, geresnių namų, geresnio apšvietimo ir tam tikros dalyvavimo dalies gyvenimo smagumiuose. Išpildyt tokius reikalavimus rodėsi galima būtų buvę tik tasyk, kuomet visas pasaulis taps turtingesnis, negu jis tasyk buvo. Iš dalies darbininkai suprato, ko jiems reikia, bet nežinojo, kaip pasiekti tą, ir džiaugsmas su kokių jie rinkosi aplink kiekvieną, kas tik galėjo, jiems rodėsi, apšvietė juos kas link to dalyko, umai pakeldavo neabejonės, būtų pasikakinę savo mokesčiais ant teip patų ir bandažų; mažai būtų tesirūpinę apie tuos, kurie traukė vežimą.

Aš žinau, kad vyrams ir moterims dvidešimtojo šimtmečio tas turi atrodyt baidiu, negirdėtu nežmoniškumu; bet yra du faktai — ir abu labai žingeidūs — kurie iš dalies gali paaiškinti tą atbukimą žmoniškumo jausmų.

Viena, buvo įsiviešpatavęs atviras ir tvirtas persitikrinimas tame, kad žmonija negalėjo eiti pirmyn kiteip, kaip prie tos išlygos, kad dauguma turi traukti vežimą, o mažuma privalo sėdėt jame.

Kitas faktas, dar geresnis, apsiroiskia toj illuzijoje^{*)} sėdintųjų kaslink to, kad jejie kaipir prigulejo prie augštesnių žmonių rūšies ir turėjo tiesą tikėtis, kad juos privalo vežti kiti. Tas gali jums atrodyti negalimu; bet kad kitasyk aš pats važiauvau tokiame vežime ir teipat lygiai protavau, tad manau, kad šiame atsitikime man galima patikėti.

1887 metuose man sukako trisdesimtis metų. Aš dar buvau neapsivedęs, bet buvau susižiedavęs su Judith Bartlet. Teip kaip ir aš, ji užėmė vietą vidury vežimo, t. y. jos tėvai buvo turtingi. Tuose laikuose, kuomet tikrai už pinigus gaudavo viską, kas skaitėsi gyvasty smagum ir kas prigulejo kulturai, — merginai, norint turėti jaunikių, užtekinai buvo turtinga buti; bet Judith Bartlet prie to dar atsižymėjo gražumu ir gracija. Aš žinau, kad mano skaitytojos pradės protestuoti. Aš jau girdžiu, kaip jos sako: „gražia, tai dar nieko, galėjo buti, bet gracijoziska tai jokiū budu negalėjo buti: to laiko drabužiai, tas budinkas visos pėdos didumo, kurį skaitydavo galvos papuošalu, ir labai nukreipti užpakaly, su pagelba visokių irankių, rubai labiau darkė visą figurą, negu koki-nors tų laikų išmisalai. Ar gi galima perstatyti sau ką-nors gracijozisku panašiuose rubuose?“

Užmetimas visai ant vietos, ir man tik likti atsakyt, kad tuolaik, kaip moteris dvidešimto amžiaus pabaigoje savo pavyzdžiu liudija, kad tinkamai ir prastai pasiuti rubai kukliau perstato moteriškę figurą, mano ypatingai atminimai apie jų prabobutes leidžia man tvirtinti, ir kad kuonuoliškiausiai rubai negali visiškai gadiuoti moteriškę.

Vestuvės mudvietų turėjo atsitūti pabaigus statyti namą, kurį aš rengiau mūsų gyvenimui geriausioje miesto daly, t. y. daly, daugiausia turtingų žmonių apgyventoj. Aš turiu pridėti, kad pasirinkimas gyvenimui vietos toj ar kitoj Bostono daly, prigulejo ne nuo pačios vietos, bet nuo budo vietinių gyventojų. Kiekvienas luomas arba tauta gyveno atskyrim savo kvartaluose. Turtuolis, norints apsigyventi tarp vargšų, apšvietęs, patekęs neapsivietusių tarpau, atrodė ant žmogaus, kuriam prišieina gyventi vienam tarp užvydintų ir svetimų jam žmonių.

Kuomet prasidėjo namo statymas, aš maniau kad jisai bus užbaigtas žiemą 1886 m. Vienok ir sekančio meto pavasaris dar užklupo namą negatavu, teip kad mano vestuvės vis dar pasiliko ateities dalyku. Priežasčia sutrukdimo, kuri, žinoma, turėjo išvest iš kantrybės karštą jaunikį, buvo visa streiku eilė, t. y. vienlaikinis pametimas darbo akmenmušiu, dalydžiu, maliorių ir darbininkų visokios rūšies, reikalingų prie namų statymo.

Iš ko kildavo tie streikai, dabar jau aš negaliu gerai atsiminti. Streikai tuomet buvo tokiu paprastu apsiroiskimu, kad žmonėms jau nubodo įieskoti koki nors nepaprastų jų priežasčių. Ne toj, tai kitoj pramonės daly jie be perstojimo atsikartodavo nuo to laiko kuomet gimė baidis 1873 metų pramonijos krizis. Dalykų stovis iki tam daėjo, kad buvo išimtinu, nepaprastu atsitikimu, jeigu darbininkai kokios nors pramonės upepamedavo darbo per kelis mėnesius.

Skaitytojas dabartinio 2000 meto, be abejonės, pripažins tūos streikus, kaip pirmą dar nevisai aiškiai apsiroiskusį milžiniško judėjimo fazisą, užsibaigusį sutvėrimu naujos pramonijoje sistemos, su visomis jos socijališkomis pasekmėmis.

Žinant dabar ir atsižvelgus atgal ant to dalykų stovio, viskas atrodė teip aiškiu, kad net kudikis gali

*) Novatorius — skelbėjas visko naujo.
**) Romanas — plati apysaka.

*) Minimum — mažuma, menkai beliekanti suma.

*) Illuzija — įsivaizdinimas, akių matomas daiktas primtas už tiesą dar jo neįstytus.

*) Chimeriški — klaukys, tušti, neišpildomi.
**) Chimera — tuščia nuomonė.

materijališkai. — Kad tikslas puikus ir daug vertesnis lietuviams, negu vienuolynas, tai jau ner ko daug aiškint. Vienok, kad ir va mūsų kunigėliai, reklamuojantys save „grynais patrijotais“, ne žodelio neprasitaria į žmones, kad „Liet. Taut. Nam“ sumanimą remtų; pasikakina šluostymu lietuviams kišenių ant vienuolyno.

— „Lietuvių Dailės Draugijos“ komitetas apskelbia, kad sumanytoji dailės paroda gruodžio pabaigoje neįvyksianti. Atideda ją ant 15-tos vasario.

VIETINĖS ŽINIOS.

— New Yorke, 338 Šešta gatvė, dievota moteriškė Byrnes pasitaisė stuboj altorelį ir pavalgius kalėdų pietus suklopo melstis. Umai iš kazi kur nuo altorelio pagavo jos plaukus ugnis ir uždegė. Ji gyva iškepė, namai gi pasisekė ugnagesiams išgelbėti.

— Biednesnių gyventojų sryty, vadinamoj „East Side“, New Yorke, iškilo įdomus stubų rendaninkų streikas, — susivienijo ir pareikalavo nuo namų savininkų, kad numuštų po 2 dol. mėnesiui rendos. Jeigu tie nenorės, tai gyventojai žadėjo visai nemokėt rendų ir eit kolektyviškai į teismus. Kadangi teismai labai ilgai traukiasi, tai savininkai ir užsileido, — po 1 dolerį rendos ir nuleido. Rendauninkus organizavo tula moteriškė — Paulina Newman, 1,717 Madison Ave.

— Gruodžio 22 d. New Yorke policija, pareikalavus rusų stačiatikių vyskupui, su areštavo šešis iš Rusijos paeinančius žydus laikraščių nešiojus. Vyskupas skundėsi, kad jie prie cerkvės durų pirdavinėją revoliucijinį laikraštį „Ruski Golos“, Magistratas suimtusius paleido, pataręs su laikraščiais prie pat cerkvės durų nestovėt. Šie sakosi savo darbo neliause.

— Pereitą savaitę užsidarė New Yorke veikli žydų labdarybės draugija — „United Hebrew Charities“ dėlė išsisiėmimo fondo. Umai miestas pajuto, kuom šita draugija New Yorkui buvo — apie 5.000 biednų žydų ji kasmet sušelpdavo; miestas tų biednų nematė, iki jie anądien pasipylė po gatves savo pašalpos netekę: dusulingi, džiovininkai, neregijai, našlaičiai, išbadėję našlės su kudikiškais, jauni išdžiūvėliai, sumišo su New Yorke šilkinėmis skrybelėmis, pandiakaitėmis, rudiškais pilvukais ir paausuotais automobiliais. New Yorke yra apie 600.000 žydų, bet jie savo vargdienų sušelpiti nebeįstengia.

— Bedarbės New Yorke išmetė ant gatvių dideles minias žmonių. Šią savaitę apskaitoma čionai neturinčių darbo 100.000. Bet kas blogiausia, tai kad bedarbiai nebeteko ir pastogių. Apie 30.000 žmonių, sakoma, nakvoja po prieglaudus, pabirkų ir geležinkelių pašūresė. Kas jiems duoda valgyt, nežinia. Miesto valdyba sumanė sušaukt visų labdarinų draugijų konferenciją ir

pasiteiraut, bene galima kuom vargdieniams palengvjt.

— Brooklyne kriminalistų skaičius teip sparčiai auga, kad nebeužtenka kalėjimų. Todėl gruodžio 27 d. šerifas Hobley apžiūrėjo ir ketina nuomot didelį budinką ant 113 Schermerhorn gatvės, kurį pavėrs į kalėjimą.

Iš Lietuvos.

Vilnius. (Mūsų koresp.) Lapkričio 25 (8) d. Vilniuje pirmą kartą tapo ant scenos pastatytas naujas originališkas p. G. Landsbergio parašytasis veikalas „Blinda“.

Apie jo vretę, turinį ir suilošymą turbut bus plačiai parašyta lietuviškuose laikraščiuose. Aš abelnai tokiam spektakliuje, matydamas lietuvių judėjimo vaisių tik džiaugiasi ir gerėjausi, nors tai šia, tai čia girdėjau mažus neužsiganėdinimus nuo publikos; bet kas šiandien visus pakakins? Dar gi kartais kai kas tai iš nesupratimo arba pavydo peikia, — delto tik peikia, kad nepagirti... *Dro V. Kudirkas vakaras.* Lapkričio 24 d. (7) buvo Vilniuje D-ro Vinco Kudirkos atminčiai „Žiburėlio“ įsteigtas vakaras.

Buvo deklemuota, griežta ant smuiko, skambinta ant fortepiano, skaityta referatai, dainuota dainos, — tarpe tų „Lietuvos gimnas“.

Vakaras gana buvo įspūdingas, nors žmonių neper daug atsilankė. Priežastis mažai pribuvimo žmonių, tai rengimas ant rytojaus 25 (8) d. „pašalpiečių“ spektakliaus.

Negvildiniesiu to vakaro ne iš kairės ne iš dešinės pusės, juo, kad aš didžiai branginiu nors mažiau Lietuvos žmonių krustelėjimą; aš tik noriu su skaitytojais pasidalinti įspūdziais, kokius aš jaučiau lankydamas šį vakarą.

D-ras V. Kudirka tai buvo didis mano mokytojas; netik mane jis išmokino savo raštais Lietuvą mylėti, bet jis visos Lietuvos žmones mokino tai daryti. Tad šiam vakare išgirdęs viešai apie jį kalbant, atsiminiau savo kudikystės dienas, atsiminiau jo raštus, atsiminiau jo mirtį, jo paminklą ant jo kapo stovintį paveiksle nulaužo arzuolo, jo sunkų gyvenimą — vargą — tas viskas man širdį teip suspaudė, kad nejučiomis išsiveržė iš akių kelios ašaros.

Šiandien jo parašytąjį Lietuvos gimną kai uždainuoja, tai miestų akmeniniai rumai dreba, o prieš tris-penkis metus, žvėriškose Maskolijos biurokratų akise tie keli žodeliai, lietuvių širdis šildantieji ne išsiteko vietos — nedavė juos išrėžti ant akmens gubalėlio, ties jo kunu padėto, kur ilsisi šaltoj žemėj prislėgtas mūsų tėvynainis. Lietuvos visuomenė, prabudusi iš amžių miego, pastatė jam paminklą. Jis gyvendamas vargą kentė, badavo ir be laiko nužengė į kapus. Tuo laiku Lietuva, sapnuodama apie posmertines dangaus linksmybes ir didžias peklos baisybes, nepažinojo savo išganymojo. Tas iš pat vystyklų

ligi grabo vilko sunkų gyvenimo junga, kurį savo Lietuvai pasišventimu dar labiau ap sunkino, kad pačioje savo jaunystėje po jungo sunkiabe sugriuvo, kaip stulpas iš po tėvynės namų sienos.

Šiandien to dvasios milžino kuno vos tik sauja dulkių, Naumiesčio kapinyno žeme prislėgtų likusi... Tas naujiena. Visu gyvųjų toks pat likimas laukia, bet jo dvasia apglėbus visą Lietuvą, visos Lietuvos žmonių širdis šildo ir kuria krutinėse užsalėlių tėvynės meilę.

Šiandien tėvynė Lietuva savo šildytojį atsiminus idusauja visa krutine ir išrėškia didį gailestį, kad „jo šiandien nėra tarp mūsų“, bet jau po laiku. Jis negirdi, nejučia, nemato... Lietuva! Tu gyvuosius juo pėdoms sekančius ne užmiršk!... Tik tuom atsilyginsi velionio liekanoms.

K. Stiklėlis.

Vilnius. *Bylos.* Lapkr. 16d. teismo rumas nagrinėjo ruoikiškių bylą. Nėtoli Vilniaus Rukoikių parapijos žmonės beveik visi pirm 2 metų priėmė katalikų tikėjimą, o užėjus laisvės dienoms, gruodžio mėn. 1905 m. užmanė virtusią iš bažnyčios cerkvę vel padaryti bažnyčia. Nieko iš to neišėjo; ko norėjo, neįvykino, vyskupas nepalaikė. Darė tai ramiai, sumišimų nekėlė, vienok juos visus padavė teisman; tik dabar tą bylą tenagrinėjo. Iš 11 apkaltintųjų 5 nubaudė 1—2 mėn. kalėjimo.

Mirties bausmė. Nagrinėta Sergiejevo byla, užmušusio policijos oficerių Fiodorovą. Teismas pasmerkė pakarti General gubernatorių patvirtino tą nusprendimą.

— Lapkr. 19 d. karo teismas nagrinėjo bylą V. bei O. Štamelių ir Jarulskio, kurie ties Šauliais sužeidė policijantą, norėjusį juos suimti. V. Štamelį ir Jarulskį pasmerkta nužudyti, o O. Stamelį ant 12 metų kalėjimo. Teismas prašė vyriausybės numazinti bausmę visiems.

— Ponai leidžia čionai žmonių apkvaileimui „Zorza Wilenska“, laikraštį paašų į „Ned. Skait“. Dabar jiems pritruko lėšų; galvoja, kaip jį palaikyti.

Vilnius. Moterų rubų siuvėjų streikas, tęsėsis 2 mėn., pasibaigė darbininkų laimėjimu. Reikalauta tarp kito, kad darbdavys derėtųsi ne su pavieniu darbininku, o su jų draugija, kuri išdirbs sąlygas ir sulys sąlygą.

Kaunas. Nedėlio 18 lapkr. čionai buvo pašvensta ir iškilmingai atidengta „Saulės“ įsteigta mokykla Sančiuose, Kauno priemiestyje. Susirinko daug žmonių. Laukė gubernatoriaus atvažiuojant, kaip būvo pakvietę, bet tas negalėjo pats atvažiuoti, nes buvo pašauktas Peterburgan, o savo vieton atsiuntė laišką.

Kunigas Alšaukas, Karmelitų bažnyčios klebonas, perskaitė gubernatoriaus laišką. Baigiant jam skaityti salej sukambejo rusų himnas — „Dieve carą sergėk!“... Maži vaikeliai, matomai, gerai buvo

prisirengę prie to, nes knopukiausia užgiedojo.

Joniškis. (Šiaulių pav.) Ropininkų sodžiaus ukininkas turėjo vaikesą; atėjo laikas jam stoti į kariumenę. Vaziuoja į Šaulius ir prašo algos; ukininkas prašo palaukti, nes sako neturįs. Vaikeso į kariumenę nepaėmė. Pagrįžo atgal, bet jau reikalauna algos. Siek tiek igėręs buvo. Pradėjo kriūsti langus, o paskui atsigulė jaujoj. Ukininkas vistiek algos neatdavė, o atsikėlęs nuvyko į Joniškį, parsivežė urėdninką ir sargybinių; šitie prilupė jį nagaikomis ir išvežė į Joniškį, o iš ten palaikė kelias dienas, į Šaulius. Ukininkas nenusiskriaudė savęs: at rado, jog jo langai verti 38 rub; o kadangi vieos algos 42 rub., tai belieka gražinti 7 rub. Gerai uždirbs Motuza, širdį nuramįs, atkeršijęs darbininkui dvigubai: jį plakė policija, o dar ir teismas bus.

Kalvarija. (Savalkų gub.) *Šnipo galas.* 18 lapkr. vakare, 6 valandą tapo nušautas 7 brauningo kulkom vienas šnipas, žydas, buvęs „Socijalistų-Revoliucionierių Partijos“ narys. Jis gerai žinojo Kalvarijos ir Senapilės organizaciją tarp žydų, vaziūdavo į Kauną ir į Vilnių, tankiai vaikščiūdavo su žandarais. Užmušėjas pabėgo.

Plungė. (Telsių pav.) Pas mus atsirado agitatoriai, kurių nesitikėjome. Kareiviai, pagrįžę iš neramiųjų kraštų, ima pasakoti, kaip ten kruta ir juda, sako, kad butų gerai to paties ir pas mus sulaukus. Kitaip sakant, kareiviai pakviesti kitų malšinti, patįs skelbia ką kita, negu vyresnybė nori.

Kalvarija. (Telsių pav.) Jau valanda praslinko, kaip žmonės pabaigė laukų darbus; dabar jau, rudeniui baigiantis, skaito save turtingais visi turintieji žemės sklypą: koliai, dar neišpardavė gautųjų tais metais vaisių. Samdomiesiems darbininkams metų geresnių nebuvo, nes jie, ką suderėjo su darbdaviu, tą tiktai ir gavo, — nors ir daugiau javų užderėtų, daugiau laukų nudirbtų reikėtų.

Prasidėjo jau ir kalėdojimas. Kunigai kalėdodami, labai „apšvietimą“ platina: daug knygų dovanoja, vis šv. Kazimiero draugijos išleistų, ir joms panašias, kurios ir ponams ir kunigams ir valdžiai geros.

Teip-pat ir Alsėdžių urėdnikas bandė pakalėdoti. Atvažiavo į Kalvarijos m. 10 d. lapkričio mėn. pasiėmė miestelio dešimtininką Dobravolskį, stropų valdžios tarną, ir nuėjo į monopolį krestī vietinio mokytojo D. Kulakovskio. Jiėškojo pas jį šautuvo, bet nerado; paskiaus vyko prie Viršilos, miestelyj teip-pat gyvenančio, bet pas Viršilą teip-pat nieko nerado, paskiaus bėgo į laukus, kur būvo Viršilos daržinė su šiaudais, bet šautuvo nė ten nerado. Už tą vargą, nežinau, ar gavo ką kalėdos. Vakara, jau temstant, pasiėmęs kitą dešimtininką, K. Višaiuskį, urėdnikas nuvyko į Gečaičių kai-

mą pas ukininką S. Miką, — teip-pat šautuvo teiraudamos. Bet ten, sako, visai nebekrėtęs: žinojo, kad bus krata be reikalo. Pasikalbėjęs su ukininku žadėjo protokolą surašyti Alsėdžiuose ir liepė tenai atvažiuoti pasirašyti, kad nieko nerasta. Už tą vargą Mikaponui urėdnikui davė kalėdos purą avizų. Negerai urėdnikas daro, kad nepasisako, kada atvažiuosias, butų galima pasitiekiti pietų ko-nors.

Seda. (Telsių pav.) *Kont-rabandą atrado.* Pėtnyčioje sp. 9 d. policija ant turgaus vaikštinėjantį škaplierninką V. Jušką pasivadino pas urėdniką, kurs pasakė, kad jam nevalia pardavinėti jokių kalėdorių ir knygų be tam tikro gubernatoriaus leidimo. Paklausė Juškos, kur tas maišelis su raštais, kur parsinešė. Ir nuėjo krestī pas vieną žydą, kur būvus padėta ta kontrabanda. Ir atrado palovjį pes žydą tą maišelį, jame rado 100 ekz. kalėdorių Jakavičiaus Rygoj išleistu, 10 elementorių, keletą maldaknygių ir keletą kitokių, bet vis nepirmeiviškų knygučių. Žmogelį nugabeno pas anstolį, maišelį ir tas apžiūrėjo, rado, jog ten esama negerų daiktų; kalėdorių negražino. Juška, atsiklaupęs ant kelių prieš antstolį, meldė gražinti: sakėsi jau sekma diena einant, kaip nevalges esąs, meldė gražinti. Antstolis pasakė „tu užsiimk su kitokio budo škaplierninkyste“. Juška sako antstoliui, kad kunigai jo darbą paveržę, jie pelnėsis su škaplieriais. Nieko nepesęs išėjo. Ant rytojaus Juška vyksta pas antstolį prašyti, kad duotų keletą skatinkų ant maitnasties; rado jį tebemiegantį, meldė jo padėjęjo, bet šis pasakė: „Eik darbo dirbt“. Juška atsako, kad dar bo nebera, „tai paink virvutę ir pasikark“ — atsakė antstolio padėjęjas. Paskiaus knygas išsiuntė pas pavieto viršūninką ir ten Juška vyko melst, bet ir tas teip-pat apie leidimą gubernatoriaus minavojo. Kur bereikia dingti žmogui? Nusipirko Mažeikiuose, manė pelnyties ant maitnasties; parduotvi neleidžia, gubernatorių leidimo teip-pat jam neduoda, nes esąs būvęs kalėjime bene Rygoj. Vieną tiktai rodą gavo nuo antstolio padėjęjo, kad galįs pasikarti.

Papilis. (Ežerėnų pav.) Kunigas Pšijalgauskas, gaudamas svetimus laiškus, neturėdamas savų, ima ir juos skaityti. Gal buti ir neteip nuobodu vienam, turint ką skaityti, tik ar negalėtų kitus daiktus pasiimti, kaip antai: laikraščius, knygas; ir pats pramoktų ir kitiems širdis neskaudėtų, kad jų sekretus žino klebonas.

Tirkšliai. (Telsių pav.) Spalių 10 d. policija atvykusį į Plienakių kaimą, suėmė Antaną Taurinskį. Šis buvo pirmiaus paleistas ant parankos, o kaltino už nusižengimus prieš valdžią. Dabar vėl suėmė, išrado jam naują bylą: kaltina už agitaciją 1906 m. tarp kareivių, ir už vietinio monopoliaus bonkų (butėkų) daugymą, teip-pat 1905 m.

Dabor A. Tauriskis sėdi Telsių kalėjime.

„Žarija“.

Mūsų žingunė.

Jejo šie rankraščiai: F. J. Bayo-čius — „Gyvenimas ar mirtis T. M. Dr-tei?“ Petras Cicilikas — „Kritika ant kritikos“. J-nas Sanarevičia — „Visi pretestuokim!“ Menkūtis — „Žibintuvai“ ir „Pasiryžimai“ (eilės prozoje); „Spėka pakilk“ ir „Drauge“ — eilės Mikitas — „Bėga nuo vilko, užbėg ant meškos“.

Krasos dėzutė.

J. P. Egidimū. Apie „Lietuvių Tautišką Namą“ (Societade sumanimą atspauzdinam. Kita sumanimo pusė, butent apie tokį pat namą Lietuvoje ar Amerikoje, mums buvo nevisai aiški. Todėl tą vietą apleidžiame. Jeigu tai yra naujas, kitas visuomenei užmanimas, meldžiami parašyste vėl apie tą, ne i korespondencijų skyrių.

A. B. Strimaicius. Ant „Liet. Susivienijimo reikaluose straipnelį atspauzdint negalėsimė, nes jis turi grynai oficiališką pobūdį. Tokie komisijų nutarimai tik organe tebu-na skelbiami. Organas dabar yra „Darb. Viltis“, o po naujų metų regis ir nuosavis ALS. organas pradės eit.

Nuskriaustiesiams. Iš tikro, anot Tamistų, „gėda tos Bostono šapukės Iarbininkams, kurie neuzstojo už uskriaustą darbininkę“ ir net prieš kitus protestuoja, kada jiems per laikraščius išmėtinėja. Bet kadagi tas viskas atsitiko Bostone ir protestas buvo „Keleivijė“, tai ir kontraprotestas privalo vėl jau ten pat buti paduotas. Netalpiname.

Pajieškojimai.

Pajieškojau Lauro Marčiukaičio 18 metų kaip Amerikoje; Savalkų gubernijos, pavieto Jievarau, gmino Mariampolės, kaimo Bukonių. Kas apie jį žino, malonės duot žinią ant šio adreso:

Ona Marčiukaičiūtė,
413 So. 4-th st. Baoklyn, N. Y.

Susirinkimai.

Draugystė [„Šviesos ir Mokslo“] laikys metinį susirinkimą nedėlioje 5 d. sausio 1906 m. 2-raj valandą po pietų; po N. 73 Grand str. Brooklyn, N. Y. svetainėje p. Draugelio. Užkviėčiam visus draugus ir pašalinius norinčius prisiryti prie draugystės „Šviesos ir Mokslo“ atsilankyt į susirinkimą Komitetas.

„Aušros“ Draugystės susirinkimas bus sausio 5 d. 1906 metų, nedėlioje vakare ant 7.30; „Vienybė Liet.“ redakcijoj 120—124 Grand str. Brooklyn, N. Y. Y.

Visi, kurie nori suselpti mokslą einančius, yra kviečiami atsilankyti ir prisirašyti prie „Aušros“ Dr. — Prisirašimo \$1.00, mėnesinė mokestis 25 c.

Pranešimas.

Yra tai pranešimas, kad knyga „Raistas“ netrukus jau apleis spaulę, ir kad už numazūtą prekę, tai yra 1 dol. tada nebus galima gauti, bet reikės mkkėti 1 dol. 50 cen. Už tai kad paskutinis toks pranešimas. Tad kurie norite tą svarbų veikalą gauti pigiau; tik už 1 dol., tai pasiskubinkite prisūsti prenumeratą, kol dar laikas, nes tuojaus jau bus pėrvėtu. Pasinandokite iš paskutinės progos ir kad paskui nesakytumėt jog nežinojote apie tai.

„Raistas“, yra labai pageidaujama ir žingeidi knyga, kurą apšviestoni bei mylinti naudiagus skaitymus — gerų knygų ant šios puola, keip musės ant medaus. Kurie dar neuzsirašėt šios knygos, lai pasiskubina.

Siųzdami prenumeratą, adresuokite ant išleistojaus vardo, teip:

J. Naujokas,
Madison Sq. Sta. box 157,
New York, N. Y.

LAIKE NELAIMES
Isinarizime ir isiskume kokio bario vartok remai
Dr. RICHTER'S
Anchor Pain Expeller.
Palengvina, uszgdio ronas. Laikik visada namie, ir zinrek kat buti su mus zenklo ankeru ant vijsaus. Viesi aptiekorei parada po 25 ir 50 centu.
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl St., New York.

VIENYBĖ Telephone 1406 Greenpoint.
KUR FENIR GALYBE
VIENINTELE LIETUVISKA
APTIEKA
VINCO DAUNARO,
132 BEDFORD AVE. BROOKLYN, N. Y.
Tarpe North 9-tos ir 10-tos ulycios.

„Vienybes Lietuvniku“
Visoki reikalaujami spaudos dalykai yra atliekami **PLYMOUTH** po senoviai, kaip tai: plakatai, tikietai, konstitucijos ir kiti visoki reikalingi darbai.
Siuntimas Pinigu, pardavimas Laivakoreiu ir visokių knygu, paveikslu, popieros gramatu rašymui ir teip toliaus.
PO ŠIUOM ADRESU:
J. J. PAUKSZTIS & CO.
224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

NAUJAS LAIKKASZTIS Pirmyn
Literaturos, politikos ir ekonomijos visuomeniskas laikrasztis prades eit po nauju metu Minersville, Redaguos **ANTONOV.** Kaina laikraszio: metams \$1.50, pusei metu 80 c. Su įvairiais reikalais kreiptis ir prenumerata sūsti pagal šiuo adresu:
J. Ramanaukas,
P. O. Box 538, Minersville, Pa

Lietuvos Ukininkas' LAIKRASZTIS
Lietuvos Demokratų Partijos, skiriamas Lietuvos darbo žmonėms Išeina viena karta per savaitę iš Vilniaus, Lietuvos.
Jame telpa teisingos žinios iš visos Lietuvos ir kitų kraštų svieto.
Lietuvoj metų prekė... \$1.80; Amerikoje... \$2.50.
Kam yra miela prigimta šalis tėvynė Lietuva, tai ozirsatykite minėtąjį laikrašį, iš kurio žinosite kas ten dedasi dabartiniame revoliucijos laike, ir geri pamokinimai ukės reikaluose.
Vienas no. dėl pamatymo 5 centai
M. J. DAMJONAITIS,
3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

Pasilieka ištikimi unijai.
Mainieriai parodo uszitikejima padidindami unijos skaitliu.

Influenza.
Rodosi nera abejones, kad influenza vel aplanke sia salj ir kad ji greitai platinasi nuo rytų į vakarus. Patarimu visų daktarų yra stengtis igiti kiek galint daugiausiai stiprumo, idant atlaikyti uzpuoliamą tos įkrios ligos. Kad padaryti tą, reikia pirmiausiai sustiprinti, gromuliojimo organus su Trinerio Amerikoniskuoju Elikisyru Karčiojo Vyno. Jis veikia tiesiog ant organų ir padaro juos tinkamais veikti be sunkianybės, vadinasi, priimti maista ir svirinti jį. Jei tavo viduriai yra silpni, jei negali valgyti tiek, kiek visada, jei tu nesijauti gerai po valgio, jei valgis tau netinka, jei tu vis silpsti, jei tavo liežuvis aptrauktas ir tavo kvapas atsiduoda, jei jautiesi sergančias, tai Trinerio Amerikoniskasis Elikisyras Karčiojo Vyno pagelbes tau geriau negu kokis nors kitas vaistas sviete, jei pameginsi jį. Jei reikslauji daktariško patarimo dykai, rašyk pas išdirbeja, Juozapa Trinerį 616 622 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Laikas nuo laiko esti pasistengimai, regimai per operatorių storone, padaryti klaidinga ispuodi apie anglekasykly dnrbininkus. Teip, nesenei buvo paleistas paskalas, buk kietosios anglies angleksiai yra neuzganedinti ir buk jie nenori priguleti prie unijos. Negali buti nieko melaginge snio uz tai, ka parodo ir faktas, jog per pastara keleta savaičiu labai pasididino unijos sanariu skaitlius.

17 akmenų Railroad Laikrodėlis.
Padirbtas pagal patiku pie sima, sukavimas 25 metų buvęs viduriai geriausi, teisingiausiai laika rodo ir gražiausiai Gerai dailiai padirbti, visais dailiais gvarantuoti, geriausias visos akmenų GVARANTUOTAS ANT 30 METU.
Laikrodėlis galvuke uzas, kamais ir nustatomas. Taka nūs taranuojioms ant gelezinkelio, reikalanjančioms tikro laiko. Mės užtikriname gerumą laikrodėlio ir užtiklime tamistai, prisijimė C. O. D. uz \$1.75 zmokosime lite adras pristomim ir dailisine tamistai ant skysto leoz zaminoiti. Jeigu tamistai laikrodėlis nepatka ne mokesk ne cento. Duodame prie kiekvieno laikrodėlio dykai patikra moteriska ar viriska refedeli. Jeigu patikra sava laikrodėlis sykiu duosime vieną laikrodėli DYKAI!
L. A. FRETHER & Co.,
52 Dearborn Street Chicago, ILL.

Daugelis mus vientaučiu, paklause patarimo mus laikraszio, surado jog geriausiai gali sau patijs gero padaryti pristodami prie unijos, uszi mokedami ir ja reguliarskai mokestis ir darydami viska, kas tik galima kad padidinti unija. Dabar jie skaitlingai rašosi prie unijos, ir mums labai smogu tą matyti.

GERIAUSIA UZEIGA PAS VINCA ŽARSKI.
Laikau puikioje vietoje Saliuna, uz laikau skaniausius gerimus, Aly, Arielka, visoki Vynai ir kvencipus Cigarai.
Lietuviai nepamirskite atsilanyti pas savo tautietj po Numeriu
111 Wythe Ave.
Brooklyn, N. Y.

Kad prezidentas John Mitchell atsisakys nuo prezidentystės, ka jis padarys 1 diena ateinančio balandzio, be abejones operatoriai pasistengs sukelti tarp mainų darbininku neuzganedinimą, ir mes per sergstime mrinierius, kad jie nepaisytu jokių zaunu. Pasekingu Mitchell'o principu, be abejones laikysis ir jo įpedinis, ir jeigu bus reikalinga Mitchellio pašelpa, jisai, be abejones, pagelbes kiekvienam atsitikime. Jis atsisako nuo prezidentystos, nes jo sveikata yra menka, bet jo širdis visados bus su mainieriais ir jis visados kiek galėdamas darbuosis, kad pagelbėti mainieriams isgauti geresnę mokestj ir geresnes darbo išlygas.

GERIAUSIA UZEIGA DEL LIETUVIU PAS JONĄ KULBOKĄ,
Skanus Alus, gardi Arielka, visoki Vynai ir kvepenti Cigarai.
TURIU AGENTURĄ.
Parduodu lotas ir namus puikioje vietoje, ant gerų išlygu, galima pirkt uz pilna prekė ir ant ismokosciu, uz pilna prekė perkant 15-tą procenta numazina. Szi puiki vieta randasi LINDEN, N. J. Nuvažiavimas dovanai.
Dasiznokit pas AGENTĄ
Joną Kulboką,
74 Grand Street, kamps Wythe Ave. Brooklyn, N. Y.
Vietoje, ka bankoje pinigus pražudot, tai verčiau nusipirk toja arba namus o tada pinigai niekad neprazus. Su guodane gero veljantis.
JONAS KULBOKA.

Jis visados bus mainieriu drangas ir patarėjas, nes jo yra didi ambicija matyti ja pasekme, matyti juos einant prie neprigulmingumo, kad jie gautų geresnę mokestj ir kad dirbtų geresnese darbo išlygese.
Ka jisai jiems dabar pata

LIETUVYS ADVOKATAS Jonas S. Lopatto,
Pabaigęs Pensylvanijos Universitetą, atidarė Offisą rumuose 15-17 ir 19 Laning Building, Wilkes-Barre, Pa. Užsilium varymu provy visuose suduose. Offiso Teleponas naujas 39. Residencijos „ „ 1248-R.

Nauja Krantuvė
Nesupraniantis visados užmoka brangiausias; jeigu galima tavorą nusipirktuz pusą prekės.
Ateikite ir persiliudykite! Laikrodėliu, lenciuogeliu, ziedu, armoniku. Ateikite in mus krantuvę prieš City
A. E. Rakočy,

Jon Wasczila,
Pasiuva puikiai drabuzius ant visokių madų, kaip vyrams teip ir moterims sintus.
Reikale meldziame tautieciu atsilankyti ir persitikrinti iš mūsų darbo gerumo.
Jonas Wasczila
E. 14 st. and Walnut st. BERWICK, PA.

GRAMATIKA
angliškos kalbos.
su ištariumu kiekvieno angliško zodžio lietuviskai, kaip tai: *beast* (byst) *voeria*; *eight* (eit) *aštuoni*; *eye* (ai) *akis* ir t. t.
174 pal. su prisuntimu - \$1.25
Naujas Budas
išsimokinimo gražiai lietuviskai rašyti, be pagelbos mokintojus, 24 psl., su prisuntimu - 10 ct.
Pinigus reikia siqsti per „Money Order“ ant šio adreso:
Vaikų Draugas arba kaip išo moket skaityt ir rašyt be mokintoje, 220 abrozėliai parodo zodžius druko ir gražaus rašto. Rašto zodžių yra 285. Pysl. 64. Su prisuntimu 15c.
P. MIKOLAINIS,
P. O. Box 62 New York City.

HOTELIS VIN. DAJNIO
12 W. Main st. Plymouth, Pa.
Užlaiko visokios arielkos, vynu, skanaus aluocio, porterio ir kvepenti cigarai. Salė dėl draugysciu ir šiep susirinkimj.
Reikale kreipkitės pas savo tautietj VINČA DAJNĮ.

Lietuviškas Dziegornikas
Sziuomi užsimu jau 20 metų.
Užlaiko visokios rusies laikrodžius, sieninius, pamatomi ir skentinius vyriskas moteriska žuan, aukelinius ir sidabrinus refedėlius, visokius ziedus, epilėnas, aukskarus ir branzalietna teipgi vitovoneli ziedus, su de literas, dienas, mēnesi metu su vardais dykai. Teipogi tai sau sines visus pamintote ir n pamintote dailtus Gausite už pigia prekė atsiskancuo rašyte.
Norinti užsorderiuot laikrodėli ankaini ar sids brini, ar paauknotu, tegul prisaincia savo tikra adras ir 50 ct. o mes prisaincia ant Expresso ir peržirėjas gali užsimoket pinigus ir pasilmit.
VINCAS URMANAVICZIA,
49 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

PUIKIAUSIAS SALIUNAS JONO RAIŠO,
Skanus alus, gardi arielka, visokis vynas ir kvepenti cigarai.
Lietuviai, reikale užeikit pas svo tautietj, o visados busit užganedinti.
769 Liberty Ave.
Cor. Shepperd Ave.
BROOKLYN, N. Y.

Bukie linksmas!
Muzikantai abielai linksni, pertai plaukias turi storus ligus ir neslenka ir nera plaiskani, pertai kad nera nerviski, uzstėmimas yra geras ir nevargina ju. Bet jeigu tavo pianai vims mineto fevelzio nera! Tai vartokite, Prof. Brundzas Wondertul Hair Grover, kurs zėdnas vartodamas užsiganedina, ir apke pusę milijono padėkavanti tu darodo. Jeigu norite galite atsisaukti per laiską bus išsiuata Dykai visi aprasymai nuo ko plaukai slenka ir plinka ir plieskanti atsidainas, mes gydome ne slenčiamie paneviali ir C. O. D. nebūjokite parsite laiską ba nerelkos nē cento moketi uz vokes rodas (Vaisialine Dykai) galite gautu po adrasiu
906 Broadway, netoli Myrtle Ave. Dras Adolph Levy Mgr. masų krantuvė instelgta nuo 1877. Specialistai Džubrator-hermos, ir akinu, ir Apparatu visokiu indyptrosi dėl visų Hospitaliu. Per laiską klauskite rodos po siom adrasiu.
J. M. BRUNDA & CO.
BROOKLYN, NEW YORK

In 7 dienas per marias
Parduodu Laivakortes, siuociu piagus ir da viernastes į visas dnis svieto.
Parduodu Laikrodėlius, lenciuogėlus, Ziedus masinias gramatoms drukoti \$4 iki \$100.
G. J. JESZMANT,
171 N. Main st. Pittston, Pa.

Kataliogas
Sztuku arba Magljios No. 1. DYKAI.
Sztiam kataloge telpa geriausios Magliskos Sztukos. Kas prisius savo adresa ir uz 2c stempa tas gaus Sztuku Kataloga Dykai. Adresas:
H. I. SMITH
84 Washington St. R. 21-22 CHICAGO, ILL.

Mėsinvčia
Užlaiko kasdien šviežia mėsa, kiauliena, versienę, jautieną, avinieną, kumpiaišviežrukyti, dešrų visokių galima gauti dideliu pasirikime. Teipogi užlaikau miltu, kukrius ir kas yra reikalinga žmogui dėl maisto.
visi pas **M. Šarejki,**
220 E. Main st. Plymouth, Pa.

TEMYKITE BROLIAI!
Imkimės nors sykį už rankų ir šelpkim viens kitą.
Reikalaudami šipkorėių važiuoti į senąjį kraują, arba norėdami parsitraukti iš Tėvynės savo giminius, pažįstamus, teipgi siųsdami pinigus, neužmirškite atsilankyti į **LIETUVIŠZKĄ BAKĄ,**
W. G. SAVA,
13 S Penn'a Ave. Gytenu locnam savo name.
WILKES-BARRE, PA.

Tel. 2334 Greenpoint.
PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS pas PETRA A. DRAUGELI.
Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir piukys užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veseliu. Nepamirskit šios atsakančiausios vietos, o busit užganedinti.
73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y. Palei Wythe Ave.

Naujas Teleponas No. 8208.
Jonas Dzedolikas
LIETUVISKAS GRABORIUS.
Karietos ant veseliu, laidotuviu ir krikstynų
Vežimai perkraustymui ir t. t.
509 Main st. KINGSTON, PA.

PASARGA DEL PAMEGDZIOTOJU.
Bėgyje paskutinių keliu metu atsirado daug pamegdziotoju mano Trajankos, taigi buvau priverstas isimti patenta ant Trajankos U. S. P. Office, Washington, D. C. Pranesu publikai, kad pirkdami visados reikalautumet **KAZUNO TRAJANKOS,** o pamegdziotojams, teipgi pranesu sustoti vartojus zodj Trajanka, nes kitaip bus pašaukti į U. S. sudą. Mano Trajanka sudeta keturkampius geltonuos baksukus ir parsiduoda po 25c. ir 50c. baksukas. Lietuviški storninkai laiko beveik visur. Per pachtą reikia prisijt 5c. arba 10c. jeigu pas mus siuociat.
Agentų reikalaujam visur.
L. M. KAZUNAS, Shenandoah, Pa.

Dabar laikas naudokites visil
Geriausia vieta dėl pirkimo su gražtais balsais Armonyku, Skripku koncertiniu, Kibariatu, Triubu ir daugybe visokiu muzikaislu instrumentu, Geru Dziegorniku auksininiu, visokiu Ziedu, Lenciuogeliu, geru Britvu. Albumu dėl fotografiju, Revolveriu, Strielbu, Elektriskiu Liampukiu, Robinu Literu, Adresam Pebečiu, Pluksu auksiniu (fontainu pen), Gramatiku, Zodynu, Istoricu ir Maudu knygu, visokiu graziu Popieru dėl rašymo gramatu su visokiais apskaity maš ir dainomis tuzinus už 25c. 5 tuzinai už \$1.00. Odeli drokuojama mašinkė gana gražiai ir greitai drokuoja, litaros ir visa mašinkė padaryta iš geriausio plieno. Prekė tik \$6.50.
Užlaiko kitoku isdarbiu mašinkiu keliu gatunku ir daugybe naudingu visoku dailciu. Kas nor apturēt kataloga tegul prisiuocia uz 5c. mērkę ir tuisina adrasia, o apturēs 84 puslapj didelei šio metu **NAUJA KATALOGA DYKAI!** Keriamis yra šimtais visokiu dailciu, su visų du žimtai auksin pavelsiu ir iskurio matysit jog mano tavoras pirmos klasos, prekes pigiaunes kaip kitur. Stornykam, Agentam ir Perloriam parduodu visokius tavorus labai pigiai. Duodu didelei rabata adresuokit:
K. WILKEWICH 112 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.

Max Kobre
Litewski i Polski BANK
40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prieteliai! duodu jums žinia, kad mes parduodam Sifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausia prekė. Esu uztvirtintu agentu ant lini-North German Lloyd Bremen; Hamburg Amerikan Line Hamburg, Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Rotterdam. Siuociamie pinigų, kurius jusų prieteliai gausa į 15 dienu. Musų kantoroje galite susnekėti lietuviskai ir lenkiškai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teipogi pardūdame tikietus ant visų gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.
Duodam zinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam po 3 procentus ant metu. Procentą tik tą mokam nuo 50 doleriu ir viršans, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir išimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdovano'a
DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistizską iszdirdima.
KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETU, BERLU, MARSZALKINIŲ LAZDU ir tt.
Turiu už garbę aprelkszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszelias pamintus daigtus Pigiausei, Teisingausi ir Geriausai, nes per 30 metų užsilmdama iszdirdimais igijau geriansę praktikę ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.
Su guodne
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Dr. O'MALLEY (Specialistas) 1880 Daugiau kaip 50 metų 1907 aš pasekmingai gydziau visokio budo

ISSIVERZIMA.

TIKRAS ISSIVERZIMAS NETIKRAS ISIVERZIMAS VANDENS ISIVERZIMA

be peilio, be skausmingu ir pavojingu operacijy. Aš isgydziau patenkanciai daugiau nei 12,000 ypaty, ir su manim nieks nelyginas gydyme sitos ypatiskos ligy klases. Isgydyti ligoniai tai geriausi liudininkai

John Villinger, supredentas Sussquahanna (Stegmaier) Bravoro kompanijos, Nanticoke, Pa., sako „Aš igavau issiverzima nuo sunkaus kelimo ir sunkaus darbo. Pabandziau kelis gydytojus, kurie sake jog mano liga esanti neisgydytina. Jokia hyduole negelbejo pakol nepėjau pas Daktara O'Malley. Dabar esiu sveikas. Neturiu skaudėjimų, ne išiverzimo, ir su džiaugsmu pranešu tai kitiems kenčiantiem. Dabar kasdien sunkiai dirbu bravoro ir savo dirzus mečiau šalin, ba mą jų nereikip.

Pasikalbėjimai ir rodos dykai Mokestis nebrangi. Ant ismokesties galite gauti. Ant parsišlavimo atsiųsiu knygutę apr. šandį apie issiverzimą. DYKAI už 2c. markę; parašyk kokią nori ar apie issiverzimų ar Verikosele.

Dr. O'Malley

(Specialistas)

158 WASHINGTON ST. WILKES-BARRE, PA.

Szisma ofice ealbas lietuviskai ir lenkiskai ir kur visis gramatas adre suokite. 134 Washington Ave. Szranton, Pa.

kur galima atrasti D-rą. O'Malley kas petydyti ir subatą kiekvieną savaitę.

Bell Phone 285 H. Brady.

Grassel & Bahme.

Peršimėjas nuo Charles A. Grassel, Sr. Laikau krautuve, Karpetu, Kljonkų, sieninių popierių ir teip toliaus. 1506-1508 Beaver Ave. ALLEGHENY, PA.

HOTELIS A. NATAUCZIO,

218 E. Main Str. PLYMOUTH, PA.

Puikiausia arielka, vynas, skanus alutis, porteris, Elius ir kvopeni cigatai. Atsilankykit pas savo tautietį A. NATAUTI.

PLYMOUTH NATIONAL BANK,

East Main st. Plymouth, Pa. KAPITOLAS.....100.000 PEEVIBZSIS.....20.000

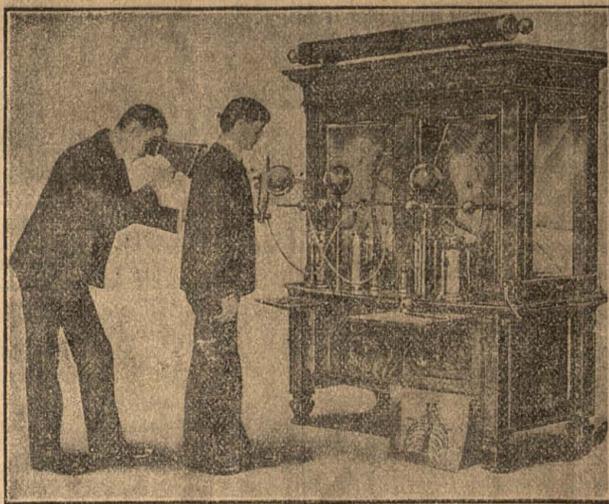
Tris procento mokame ant padety pinigų. Bus ismokesta ant kiekvieno pareikalavimo. Geriausei užtikrinta užediszka banka.

John H. Powell, Prezidentas. John J. Moore, Vice-Prezident. R. J. Faust, Jr. Kasierius.

ADRESAI

CENTRALISKE VIRSININKU „TĖVYNĖ: MYLĖTOJŲ“ DPAGYSTĖS

Prezidentas — M. Paltanavyčius, 15 Millbury st. Worcester, Mass. Sekretorius — A. Ramanauskas, 122 Essex st. Lawrence, Mass. Kasierius — L. M. Kazunas, 107 S. Main st. Shenandoah, Pa. Knygius — J. Simanavyčius, 331 Barnes st. Plymouth, Pa. Literatizškas Komitetas: J. Baltrušaitis, 1418 S. 2-nd st. Philadelphia, Pa. Dr. F. Matulaitis, 138 Bedford Ave. Brooklyn, N.Y. V. Szliakys, 119 E. Centre st. Shenandoah, Pa.

Lenkiskas gydytojas is senos tėvynės yra savininku, sugabiu elektrisku nandingu masinu, kaip matote ant paveikslu, kur atėjas pas ligonį perziuri ir atranda ligą ant kuries serga.

Ypatingai isgydyma visų užsisenėjusių ligų kroniskų, vyrų, moterų ir vaikų. Jeigu esate serganti ir reikalaujete daktariškos pagalbos tai nesiduokite netikriems gydytojams, kurio garsinasi duoda rodą dovanai, tik už gyduoles turj užsimoket ir tokiu budu išvilioja nuo \$300o iki \$100.00

Aš praktikuoju su pasisekimu jau daugelis metų ir užsielpniau simpatija ir prielankumą su savo geru pasielgimu, o kas svarbiausia del mūsų žmonių tai su pigumu. Negalima užtikrinti arba gvarantuoti, kaip kiti kad daro dėl ištraukimo pinigų, bet galite būti užtikrinti, jeigu yra isgydoma liga, tai isgydau kiekvieną tuojaus be užvilkinimo ir didelių iškaščių. Daodu ir nepaprastas gyduoles, kurios pargabentos iš seno kraujaus specijaliskai.

Kurie serganti negali asabiškai atsilankyti tai rašykite laišką aprašydami savo ligą ir skaudėjimą. tada apreiškiu isgydymą ir kaštas isgydymo jeigu ligonis tinka ant to, tai tuojaus pasiunčiu gyduoles ir reikalingus daiktus del ligono ir aprašome vartojimą gyduolių. Isgydė jau ne viena mano gyduoles, tą liudija laišku padėkavonės gautos nuo tautiečių. Gydan teipgi patrukima, rupture be operacijos ir pertraukimo darbo.

Nesiduokite apgandinėti aptiekoririams, kurie sau duoda varda daktaro ir gydo kaip daktaras. Ligoniai nesijausdami geriau kreipjasi pas daktarą, su kuriuo daktaras turi daugiau darbo negu su lige žiu, kuris tiesiok kreipjasi pas daktarą. Ligai užėjus nepamirškite, kur savo kalba galėsite susikalbėti.

43 S. WASHINGTON st. WILKES-BARRE, PA.

Europiškas ir Amerikoniškas elektriskas gydymas.

Valandos: nuo 8 iki 10 ryte; nuo 12 iki 4 po piet; vakaisai nou 6 iki 10 Naujas Telephonas 1005. Senas Telephonas 659B

Revoliucijos Paveikslas

„Prie Lietuvos“, didelis paveikslas, 22 ir 28 colių, peršato atsitikimę Lietuvoje 1906 m., kaip revoliucionieriai drasko maskolišką konceteriją. Labai dailus paveikslas pilnuose dažuose, su žaliuojanciais laukais ir mėlynu dangum ir tt. Tokio lietuvisko paveikslu da niekur nėra. Reikalingi agentai. Prekė 1 doler's. Adresukit: Lithuanian Art. Association Bx 133, Shenandoah, Pa.

Lietuvizskas Ziegormeistras.

Sziuomi užsiimu jau 18 metų.

Pranesu visiems lietuviams, kad užsiimu dideliu kroviniu visokių delegečių ir žiedų: kapo tai, lakrodių sieninių, kiseninių cyto aukso vyriškų ir moteriškų su grizone kvietkoma ir t. t. Visokių žiedų silubinių ir taip nesiot vadinama ir merginoms dideliu pasirinkime ir už priemamą presę. VISOKIŲ MUZIKOS IRANBŲ.

Stripki, armonika, strung, klarneta, bitva, dronkojama maszija ir parsonų. Teipogi delegečių us patalau.

M. MINKUS,

kampas Hancock ir 236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Lietuvizskai--Lenkiszka Banka

Parduoda Laivakortes isz Amerikos į Europą ant geriausių Laivu, Hamburg, Rotterdam Bremen, Antwerp Havre Liverpool, Neapol ir tt.

Parduoda tikietus visais gelžkeliais į visus miestus visam sviete.

Siunčia pinigų į visas svieto dalis greitai ir už pigiausių prekę. Perka, parduoda ir išmaino visokius pinigus paga dienos kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISNEKĖT LIETUVISKAI ir LENKISKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėldieniais nuo 9 iki 12 ryt A. HURWITZ, 100E. Main str. 42 E. Market Str. 203 Lackawanna Ave PLYMOUTH, PA. Wilkes-Barre, Pa. SCRANTON, PA. 33-35 Graham Ave. Brooklyn, N. Y.

KAS MELIAUSE SIAM SVIETE?

Sveikata ir gyvastis. Del užlaikymo geros sveikatos žmogus turi valgyt 5 kartus ant dienos, visada tuom pat laiku, geriant gėrymus o ypatingai degtinę, visados gerk iš bonkos kokią čion matai, t. y. seniause arielka Suv. Vals. pradėta 1812 m. ir pripažyta per geriausius daktarus už gerą. Jos pardavikas A. M. Martusevičius nuo pirmos Apriliaus pašilko savininku drauge su J. Symatu, teipgi lietuviu. Kreipiantės su reikalu adresuokite:

Martus & Symont,

302 Broadway, New York City, N. Y.

COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE

Dr. R. Mielke Medical Director.

Tiktai sergantis persitikrina, kad sveikata yra didžiausias turtas žmogaus. Buti sveiku yra tai didžiausias palaiminimas ant žemės, vargdienių ir turtingųjų. Turtingiems sveikata apeina, kad galėtų linksmai lėbaut, o vargdieniams jog tik besant sveiku tegali uždirbt kasdienini maista. Be sveikatos jie prazuve.

Branginimas bei sergėjimas sveikatos turi but kiekvieno didžiausia užduotis kasdieniam mus gyvenime. Jeigu apsilėisi save nykti kaip pajusi nesveikumą ir duosi ją grauzt ligai, tai busi neišteisinamas prasizengėlis, kadangi gyvenimas ir sveikata nepriguli tau vienam; jie priguli Tavo šeimynai, giminėms, Tavo draugams, Tavo šalei bei Tėvynei — lygei. UŽ TAI NERA IŠITEISINIMO UŽ PASIDAVIMA LIGOMS.

Daug žmonių varginami ligoms praleido laiką ir pinigus, kad pasigelbėt, bet be pasekmės, už tai tie visi kad tuojaus atsišauktų pas mūsų vyriausią gydytoją, kuris isgydė daug ligų kaip ir Tavo su geriausiu pasisekimu.

MUS LABARATORIJOJ randasi grynos geriausios gyduoles, nepaisant kiek jų sutaisymas kaštuotų, bet pritaikytos stovi prie ligos ir išduoda geriausius vaisius sveikatai.

Kasdien daugybės laišku su padėkavonėms ateina mums nuo isgydytų, kurie pirmiau buvo apimti DESPERACIJS, jog niekur negalėjo surast pagelbą o per mus VYRIAUSIA GYDYTOJA ir GRYNUS, GERUS VAISTUS apturėjo savo gerą pirmutinę sveikata.

Skaityk iš daugelio nors keletą čion padėkavonių. Tegul kiti kalba ką tas Institutas yra padares, lygei ir Tau gali teip padaryt.

Isgydyta nuo liges: skaudėjimo rankose, blazdose, skausmingos moteriškos ligos, sunykimo, nesveikumo vidurių, iš džiaugsmo prisikimto ir savo paveikslą.

Mrs. Maré Jurkša, R. R. No. 1, box 55, Dorchester, Neb.

Garbingi Daktarai!

Sirgęs ilgą laiką reumatišku skaudėjimu ir vidurių liga, kurią nors visoki daktarai gydė, bet jaučiausi kad vis einu silpnyn. Kad iš visų apgarsintų daktarų perskaites išsirikau Jus apgarsinimą laikraštij, atradau naują būdą gydymo ir gerus vaistus, kad kaip tik Jum parašiau aprašant ligą prašant pagelbos ir atsiustus vaistus, kaip pagal Jūsų pamokinimą vartojau, pasijutau geriau, bet kad dar atsiuntėt tad kad suvartojau tuos vaistus, pasilikau sveikas ir laimingas, už ką esu Jum labai dėkingas. Mikola Zučikas, Bellefonte, Pa. box 123,

Isgydytas nuo: skaudėjimo koscose, šonuose, krūtinej, plaučių nesveikumo, kosėjimo, vidurių nedirbimo, galvos skaudėjimo ir svaigimo. Dėkingas.

Vincas Novakas, 3261 Blue St., Cleveland, O.

Kad sergi atsišauk asabiškai ar per laišką, aprašant savo ligos simptomus (skaudėjimus) kenkimus.

Mes atsišime vaistus, nėra skirtumo kur tai yra, į visas dalis Suvienujų Valstijų, Canada, Mexico ir už juos užmokėsi atsiemus vaistus. Atsišaukiant pagelbos sveikatai per laišką, rašyk prigimtoj lietuviskoj kalboj, nes mes turime gabius perguldytojus ir sekretorius 24-se kalbose. Apturėsi ir laišką prigimtoje kalboje, su visais reikalingais išaiškinimais delėi sveikatos ir isgydymo. Rašant visada adresuok:

The Collins New York Medical Institute 134 W. 34-th St., NEW YORK CITY, N. Y.

Delėi atsilankančių asabiškai Ofisas adaras kasdien nuo 10 iš ryto iki 5 po piet; šventadieniais nuo 10 iki 1 val.

A. Maslauckas ir Sunus

LIETUVISZKI GRABORIAI, Karietos ant veselių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkraustymui. 415 W. Main Street, PLYMOUTH, PA. Naujas Telephonas 7031.

Telephonas 8 S.

P. V. Obiecinas & Co

Cor. 12-th and Carson st., S. S. Pittsburg, Pa

Parduodu laivakortes ant visokių laisų ir slunčiu pinigų į visas dalis svieto. Daviernastis (pavedimus raštų) atlikimti reikalų su Maskiojos valdžia. Ismainau visokius pinigus ant amerikoniškų ir t. t. Darau apsergėjimus nuo ugates (Fire Insurance) ant visokių daiktų jeigu kurj atkeliavasj nžlaikytų kasteigarnėje, tegu sanklasi prie mane, o as jį išliuosuosim. Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o busite užgandėmti.

Mėsinvėia

Užlaikau kasdien šviežią mėšą klaulieną, versieną, jautieną, avinčieną kumpiai švieži rudyti, dešrų visokių galima gauti dideliu pasirinkime.

visi pas A. Adžgaucka 204 Main st. PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM Geriause del Lietuvių Agentura ant visos Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susinesimus kiekvinoj' dalyje svieto ir siunčiam pinigus greitai ir pigei.

Susišnekam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban kon ir išmainom. Visame duodam prietelišką rodą. Musų Ofisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

60 YEARS' EXPERIENCE PATENTS

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strict & confidential. HANDBOOK on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the Scientific American. A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers. MUNN & Co. 361 Broadway, New York Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Telephonas 317 Williamsburg.

Teisingas, senas salininkas Brooklyno

AUGUSTAS KALVAITIS,

484 Metropolitan Ave. ir kampas Rodney str. BROOKLYN, N. Y.

Antanas Staszauckas.

Laikau puikioje vietoje Salina, užlaikau skausmingus gėrymus ir kvopenius Cigarus. Lietuviai nepamirškite atsilankyti pas savo videntą. No. 2 Cor. Nesbitt ir Broadway st. EAST PLYMOUTH, PA.

Isidor Glou.

Parduoda laivakortes sieninių ir kiseninių vyriškus ir moteriškus žiedus, bransotetas, apširas ir visokius aukštinius daiktus, teipgi užsiima jų taisyimu. Viskas už pigiausių prekę. 102 Main st. Plymouth, Pa.

Puikus Hotelis Kaz. Milišausko,

Laikau visokius gėrymus kaipotai: Alų, degtinę, visokių vyną porterį ir kvopenius Cigarus. Priek tam laikau kriaučystę Steliuotus siutus dirbu pagal vėliaus madą, už priemamą prekę Reikale nepamirškite savo lietuvi. 16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa. (Priešais Central Dyga) Hotelis žemai, o kriaučyėt ant virsaus.

Daktaras Tiesu, Julian Adwokatas ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st., Wilkes-Barre, Pa., kasdien. First National Bank, Olyphant, Pa. Panėdėliais ir Ktv. nuo 6 iki 7 val. Užsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scranton ir teipgi pas skvairas, pu liudyjimus (doviernastis) išrupinų Rosijoj ir Lietuvoj.